

Fundació
Infermeres
Barcelona

INTERESSOS PER SOBRE DE LES PERSONES:

La Guerra, l'atrocitat que devora drets

Interessos per sobre de les persones: la guerra, l'atrocitat que devora drets.

Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona, 2025

Autor/autores: Lluís Serrat Andreu, Mar Moya Ruiz, Laura Ortega García, Meritxell Cascán Montiel,
Anna Almirall Fernàndez, Laura Cabrera Jaime.

Disseny editorial: Sergi Mañà Alvarez.

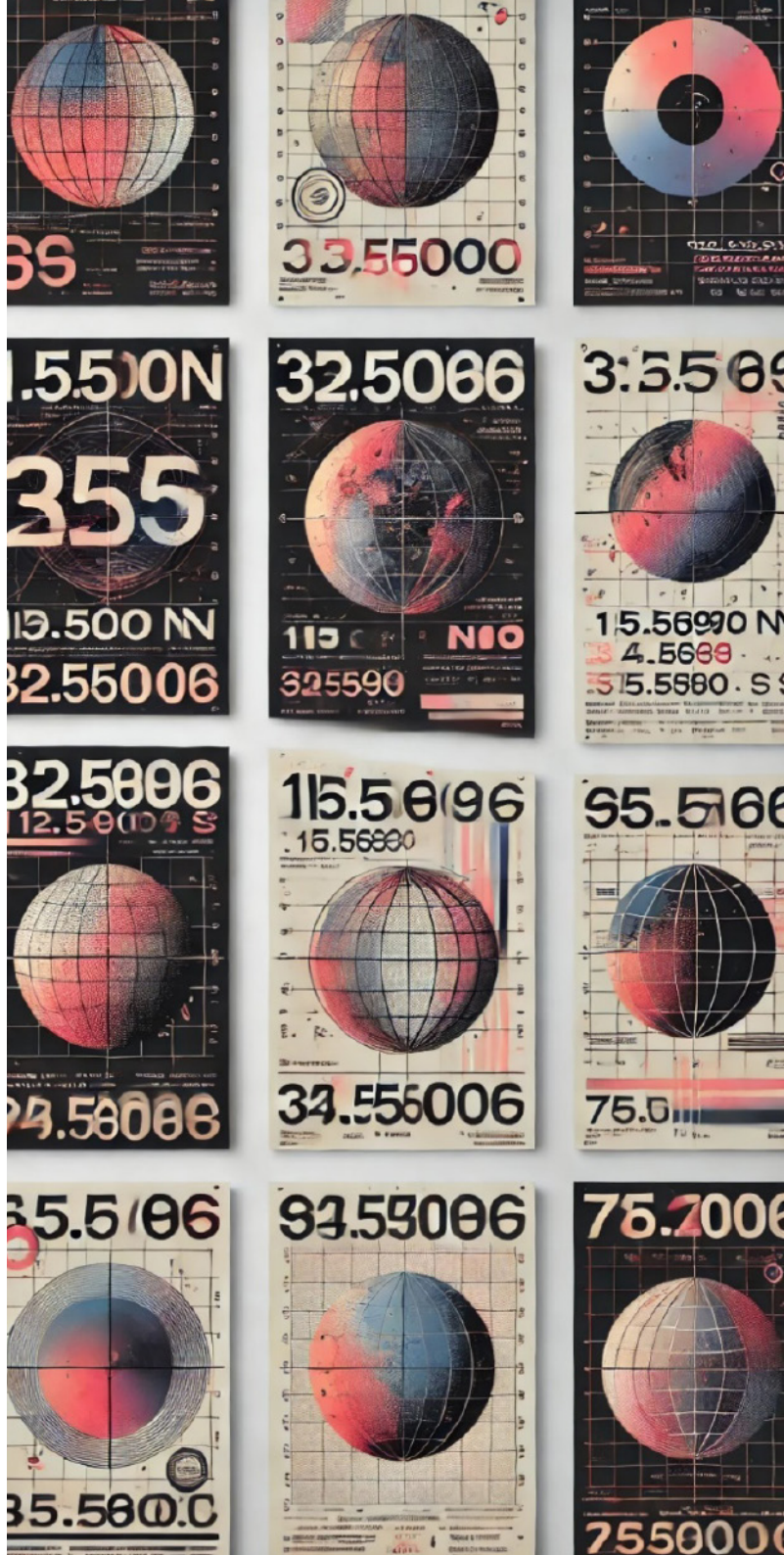
Agraïments al Centre de Recursos d'Informació Infermera (CRII).

ISBN 978-84-09-81434-3

Drets CC

Aquest document està publicat amb una llicència Creative Commons. Reconeixement-No comercial-Compartir igual 4.0 Internacional. Els termes de la llicència impliquen que aquest material pot ser: Reproduït, distribuït i comunicat públicament sempre que se'n reconegui l'autoria. Reproduït, distribuït i comunicat públicament sempre que l'ús no sigui comercial. Utilitzat per generar una obra derivada sempre que aquesta obra.

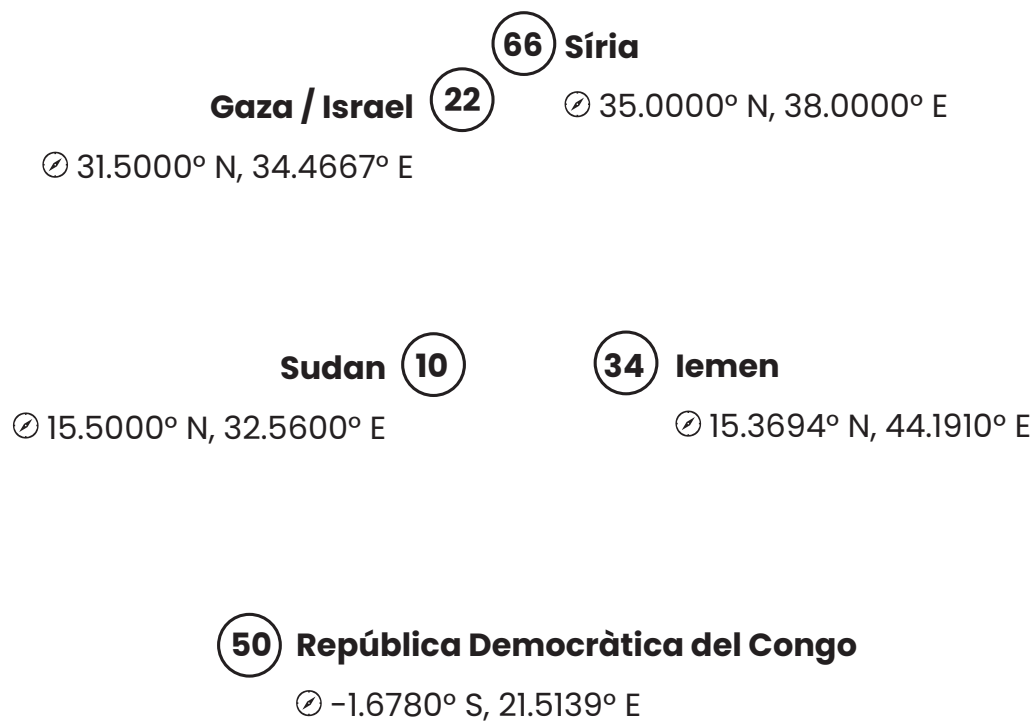

Les coordenades proporcionen informació precisa, real i rellevant, punts en un mapa, però se'ns presenten en un idioma que la majoria no som capaços de descodificar. Amb les víctimes dels conflictes armats passa una mica el mateix: quan parlem de centenars de milers o milions de persones afectades segurament se'ns complica veure que cadascuna de les unitats té una història de vida i drets, que cadascuna d'elles, compta.

Figura 1. Art abstracte amb coordenades. Elaboració pròpia.

Index

8 Pròleg

Pròleg

Aquesta publicació sorgeix d'una constatació senzilla i incòmoda: els conflictes armats contemporanis desborden mapes i estadístiques. El seu impacte travessa llars, creences i cossos, erosionant les infraestructures materials i morals que sustenten la vida.

Volem fixar la mirada sobre alguns dels conflictes bèl·lics més rellevants que es viuen en l'actualitat. En la barbàrie a la qual s'exposen quotidianament milions de persones al món. Vides que fan d'una resiliència obligada, l'única via per a la seva pròpia subsistència. Avesades a realitats assolades. Segrestades per un context que avantposa interessos a drets.

En aquest document es mostra la pitjor cara d'una humanitat que, no sols no ofereix resposta, sinó que sembla s'aferra amb racons del globus destinats a l'oblit, o bé que, sense ser del tot així, pateixen l'omissió dels qui hagueren de donar la condició de prioritat a una intervenció tan necessària com tardana.

Aquest recull no pretén dir l'última paraula. Desitja, sols, ser una eina útil. Aportar un fil de llum a l'allargada ombra d'un procedir que, lamentablement, està tan arrelat a la història com al record i la pell dels qui en pateixen les conseqüències.

Sudan

15.5000° N, 32.5600° E

Figura 2. North Darfur IDP malnourished child. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=341291>

“Veiem morir nens cada dia. No hi ha menjar, no hi ha aigua, no hi ha res.”

Treballador humanitari a Darfur, MSF Sudan Report, juliol 2025.

“La fam està generalitzada, nens reduïts a pell i ossos, estem al límit.” *UNICEF (Sheldon Yett)*

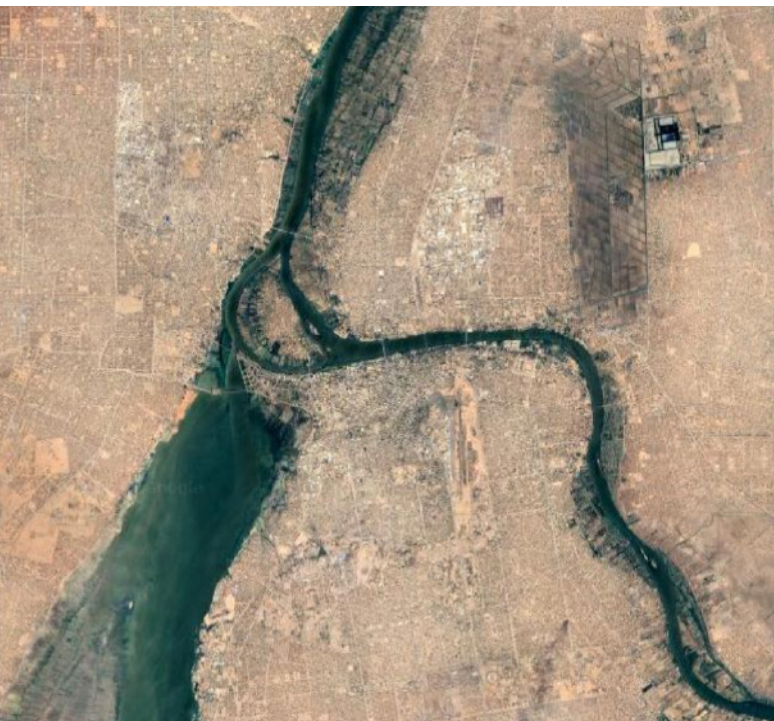

Figura 3. Confluència del Nil Blau i el Nil Blanc a Khartum. Extret de <https://es.wikipedia.org/wiki/Archivo:Whiteandblueniles.jpg>

ABANS DEL CONFLICTE

La **República del Sudan** se situa al nord-est d'Àfrica. Limita amb Egipte al nord; el mar Roig al nord-est; Eritrea i Etiòpia a l'est; Sudan del Sud al sud; la República Centreafricana al sud-oest; el Txad a l'oest, i Líbia al nord-oest. El Nil és l'eix hidrològic del país, i les dues grans branques que són el Nil Blau i el Nil Blanc conflueixen a Khartum. El relleu combina desert i sabana. (1)

La capital és **Khartum**, que forma una àrea metropolitana tripartida amb Omdurman i Khartum Nord (Bahri) a la confluència dels dos Nils. Altres nuclis urbans rellevants són Port Sudan (principal port al mar Roig), Wad Madani (Al Jazira), Kassala, El-Obeid, Nyala i El-Fasher.

És territori hereu de les antigues civilitzacions núbies i va ser escenari de regnes cristians medievals i, més tard, de la islamització progressiva. Entre 1899 i 1956 va estar sota el Condomini Angloegipci; la República del Sudan es va independitzar el 1956. El 2011 es va segregar el Sudan del Sud (aquesta síntesi s'atura al llindar del conflicte de 2023).

El país conserva un **patrimoni arqueològic de primer ordre**, amb les Piràmides i jaciments de l'Illa de Meroe (Naqa i Musawwarat es-Sufra) declarats Patrimoni Mundial de la UNESCO. En l'àmbit natural, destaquen els ecosistemes del Jebel Marra i les planes del Nil. (2)

La **societat** sudanesa és molt **diversa**. Aproximadament un 70% s'identifica com a sudanès àrab, i hi conviuen nombrosos grups com beja, nuba, fur, massalit, ingessana, uduk, fallata, entre d'altres. La religió majoritària és l'islam sunnita; hi ha una minoria cristiana i pràctiques de religions indígenes. A més a més, l'àrab i l'anglès consten com idiomes oficials, però s'hi parlen nombroses llengües nubi-niliàniques i cuixítiques.

Abans de la guerra, l'economia era mixta i fràgil amb pes de l'agricultura i dels productes forestals. El país és el principal productor mundial de goma aràbiga (més del 70% de l'oferta global), un input clau per a la indústria alimentària i farmacèutica. Després de la secessió del Sudan del Sud (2011), el territori va perdre prop del 75% de les reserves/producció de petroli i va reorientar-se, entre d'altres, al sector aurífer i a l'exportació d'or (destacant les vendes als Emirats Àrabs Units en el període 2019–2022). (3)

Amb dades prèvies al conflicte, la taxa d'alfabetització d'adults estimada (2018) rondava el 61%, amb diferències de gènere i territorials. L'accés a serveis bàsics i l'ocupació formal era limitat fora de les principals ciutats, i sectors com l'educació superior i la sanitat depenien fortament de centres urbans com el "Triangle de Khartum".

CONFLICTE BÈL·LIC I CRISI HUMANITÀRIA

Des de l'esclat de la guerra civil l'abril de 2023, la crisi ha evolucionat fins a convertir-se en la pitjor **emergència humanitària** actual segons l'ONU, amb més de 25 milions de persones en inseguretat alimentària greu, milions de desplaçats i desenes de milers de morts.

El Sudan ha viscut dècades d'inestabilitat política, guerres civils i cops d'estat. Després de la caiguda d'Omar al-Bashir el 2019, el país es trobava en un fràgil procés de transició cap a un govern civil. Tanmateix, les tensions entre l'**Exèrcit Sudanès** (SAF, Sudanese Armed Forces) i les **Forces de Suport Ràpid** (RSF, Rapid Support Forces) van créixer a mesura que s'acosta-

Figura 4. Abdel Fattah al-Burhan, cap de les Forces Armades del Sudan (SAF). Extret de <https://www.atalayar.com/articulo/politica/los-movimientos-civiles-convocan-nuevas-marchas-en-sudan-en-contra-de-los-militares/20220712125045157327.html>

va la integració de les RSF a l'exèrcit, tal com establia l'acord d'octubre de 2022. El 15 d'abril de 2023, aquestes tensions van esclatar en un conflicte armat obert després que les RSF prenguessin posicions estratègiques a Khartoum i altres ciutats.

Les causes principals inclouen la disputa per aconseguir el poder polític i militar, l'herència d'un estat dèbil després de dècades de corrupció i centralització, i conflictes ètnics latents, especialment a Darfur. Les SAF, liderades pel general Abdel Fattah al-Burhan, controlen parts del nord i l'est del país i les RSF, dirigides per Mohamed Hamdan Dagalo, operen especialment a Khartoum i Darfur.

Figura 5. Mohamed Hamdan Dagalo ("Hemedti"), líder de les Forces de Suport Ràpid (RSF). Extret de <https://www.reuters.com/article/world/exclusive-sudan-militia-leader-grew-rich-by-selling-gold-idUSKBN1Y01DZ/>

Segons un informe de la Oficina de Coordinació d'Assumptes Humanitaris de les Nacions Unides (OCHA 2025), les RSF són responsables d'atacs sistemàtics contra civils, incloent-hi **massacres, violència sexual i saquejos**.

Actors regionals i suports:

- **Egipte:** dona suport al SAF per interessos de seguretat a la frontera.
- **Emirats Àrabs Units:** segons ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), financen la RSF.
- **Rússia (Wagner):** actua com a proveïdor d'armes, especialment a canvi de concessions mineres a Darfur.
- **Organitzacions internacionals:** OCHA, UNICEF, ACNUR i PAM intenten canalitzar ajuda humanitària, però el conflicte impedeix l'accés segur a moltes zones.

IMPACTE HUMÀ

Les xifres de l'OCHA estimen 150.000 morts confirmats, però ACLED calcula que la mortalitat total podria haver arribat a **250.000** si es consideren morts per fam, malalties i violència.

Entre l'abril i l'agost de 2023, diverses ofensives de les Forces de Suport Ràpid (RSF) van provocar una escalada extrema de violència contra la població civil, especialment a Darfur i Kordofan. Es van documentar **massacres ètniques**, execucions sumàries i atacs contra camps de desplaçats considerats fins aleshores zones segures. En conjunt, els camps de desplaçats s'han transformat en escenaris de violència sistemàtica i neteja ètnica, agreujant una crisi humanitària ja extrema. L'estratègia de neteja ètnica i la militarització de camps, combinades amb la fam i destrucció d'infraestructures, han generat la pitjor **crisi de desplaçament a Àfrica**.

Les **Persones Internament Desplaçades** (IDPs) ascendeixen a més de **12 milions** segons l'ONU. Els refugiats externs ascendeixen a més de 3,5 milions. Segons l'Agència de l'ONU pel refugiat, més de 4,1 milions van buscar protecció internacional.

Figura 6. Flux intern i camps sobrecarregats. Visual de refugiats en moviment i assentaments saturats per la crisi. Extret de <https://www.thenewhumanitarian.org/news/2023/05/01/borders-aid-sudan-conflict-civilians-escape>

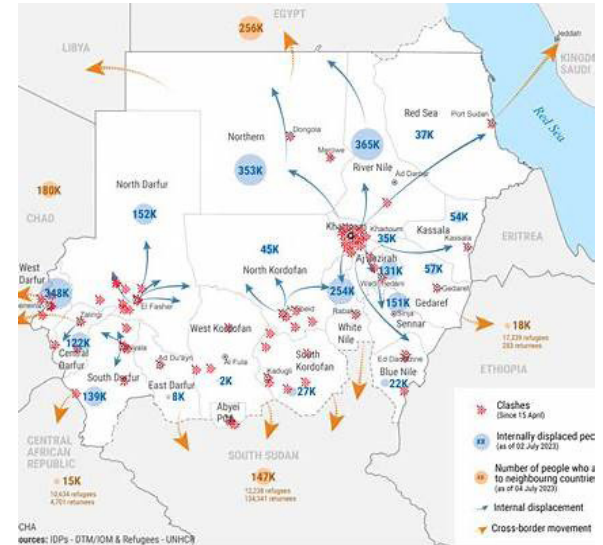

Figura 7. Mapes de fluxos de refugiats regionals. Mostra la dramàtica migració forçada cap a països veïns com Txad, Egipte i Sudan del Sud. Extret de https://reliefweb.int/attachments/589b8eb7-1f2c-4da1-a210-e9ef01696279/SUD-AN_20240515_Humanitarian%20Update_15May2024_FINAL.pdf

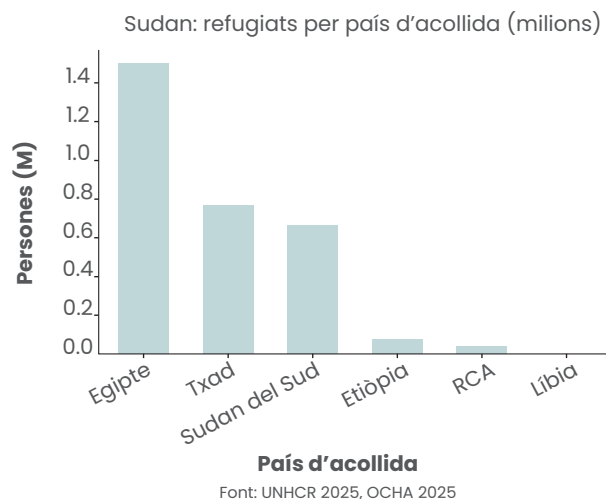

Figura 8. Sudan: refugiats per país d'acollida (milions). Refugiats per país d'acollida (milions). Distribució estimada cap a Egipte, Txad, Sudan del Sud, Etiòpia, RCA i Líbia. Extret de <https://www.unhcr.org/emergencies/sudan-emergency>

Un altre ítem a tenir en compte és la **fam**. Aquesta ha passat de ser una crisi de seguretat alimentària a un desastre humà massiu. Segons l'IPC, més de 25 milions de persones pateixen inseguretat alimentària greu i 700.000 infants malnutrició aguda segons UNICEF. Això ha provocat la mort de 522.000 nens al país des de l'abril de 2023. L'ONU va advertir que la fam s'està emprant com a arma al país, no només per la prohibició d'aliments sinó també per atacs amb drons. (4)

La **destrucció d'infraestructures de salut** agreuja la crisi. L'atenció maternal i neonatal ha retrocedit dècades, amb altes taxes de mortalitat perinatal. Al-

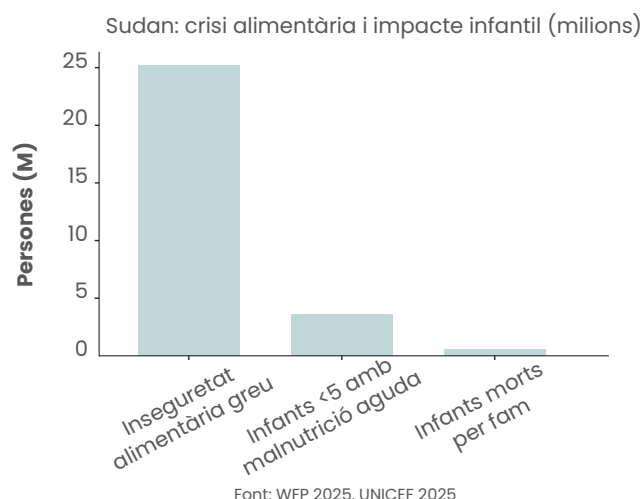

Figura 9. Sudan: crisi alimentària i impacte infantil (milions). Persones desplaçades (milions). Comparativa entre desplaçats interns (8,8 M) i refugiats externs (4,1 M). Extret de <https://www.unhcr.org/emergencies/sudan-emergency>

guns camps com els de Zamzam o el de Darfur estan col·lapsats i pateixen brots de malària, malalties respiratòries i còlera, documentada per l'OMS amb més de 83.000 casos amb mortalitat elevada (12 %). En el cas de la malària es detecta un augment del 300% respecte al 2022. (5)

L'educació també ha passat a ser un record, ja que només un 20% dels centres educatius estan operatius. L'economia s'ha vist col·lapsada amb una contracció del -18% del PIB (2024), inflació, escassetat de liquiditat i fallida bancària. L'escassetat i poc accés als béns bàsics són constants mentre els salaris s'enfonsen.

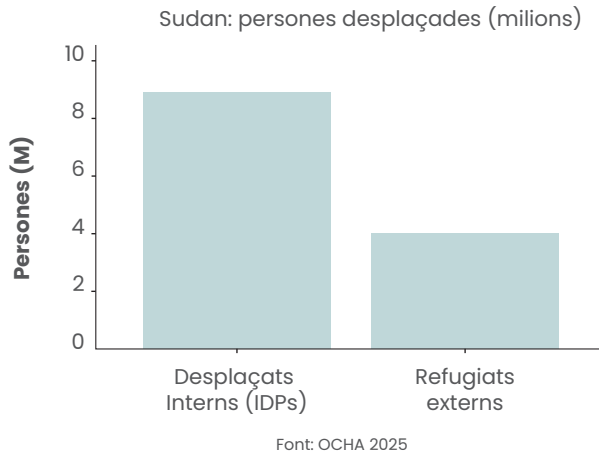

Figura 10. Sudan: persones desplaçades (milions). Crisi alimentària i impacte infantil (milions). 25 M amb inseguretat alimentària greu, 3,2 M infants <5 amb malnutrició aguda, i 0,522 M (522.000) infants morts per fam (representat en milions per escalar). Extret de <https://www.unhcr.org/emergencies/sudan-emergency>

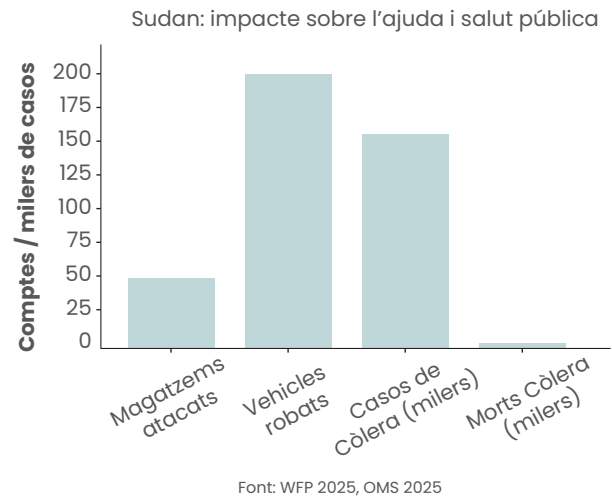

Figura 11. Sudan: impacte sobre l'ajuda i salut pública. Impacte sobre l'ajuda i la salut pública — >50 magatzems atacats, ~200 vehicles humanitaris robats, 155 milers de casos de còlera i ~4 milers de morts per còlera (valors mostrats en milers per llegibilitat). Extret de <https://www.unhcr.org/emergencies/sudan-emergency>

En termes de **salut mental**, l'article del New Yorker *"Escape from Khartoum: A family of nine's desperate attempt to find safety in Sudan"* recull testimonis que relaten traumes intensos, estrès post-traumàtic per bombardejos, violència i desplaçament, especialment en nens i dones víctimes d'abusos sexuals i separació familiar. (6)

Figura 12. Refugiats sudanesos en moviment: imatges captades per ACNUR. Extret de <https://ojoavizor.eu/el-2025-para-africa-parte-i-desafios-securitarios/>

Figura 13. Refugiats del Sudan registrant-se per a ajuda a Adré (Txad). Extret de https://commons.wikimedia.org/wiki/File%3AForeign_Secretary_David_Lammy_meets_Sudanese_refugees_in_Chad_in_the_border_town_of_Adre_on_24_January_2025_-_13.jpg

CRIMS DE GUERRA

- Campanya de **neteja ètnica** per part de les RSF i milícies aliades contra la població mas-salit al Darfur occidental el 2023 amb almenys deu mil morts i centenars de milers de perso-nes forçades a fugir cap al Txad. (7)
- La **ciutat d'El-Fasher assetjada** per RSF amb bombardejos de mercats i barris densament poblats. UNICEF la descriu com un "epicentre del patiment infantil". (8)
- **Atacs aeris i explosius** en zones poblades per part del SAF, com les bombes no guiades so-bre Nyala al febrer de 2025. (9)
- Periodistes i cooperants: UNESCO comptabi-litza almenys **9 periodistes morts** fins al maig de 2025. Pel que fa als cooperants, el 2024 va ser l'any més mortífer amb 383 morts.
- Infraestructura sanitària: Atacs a centres i **assis-tència sanitària** amb més de 150 danys a equipa-ments sanitaris (incloses unitats maternoinfantils), 147 sanitaris morts, 104 ferits i 76 detencions. (5)
- **Violència de gènere:** Amnistia Internacional do-cumenta violència i esclavitud sexual estesa i sistemàtica atribuïda sobretot a RSF. De l'abril al desembre de 2024 es registraren 1.138 casos de vi-olència sexual i 134 casos d'esclavitud sexual (10).

COBERTURA DEL CONFLICTE AL SUDAN

Malgrat el nombre elevat de morts i desplaçaments massius, el conflicte ha passat pràcticament desapercbut en mitjans internacionals i circuits diplomàtics. (11)

Els periodistes operen sota condicions extremadament adverses ja que les comunicacions han estat interrompudes per la destrucció del 90% de la infraestructura mediàtica. Molts periodistes han estat arrestats, torturats o, fins i tot, assassinats (12).

Figura 14. Soldats txadians supervisen el creuament de refugiats. Extret de https://commons.wikimedia.org/wiki/File%3AChadian_soldiers_at_Chad-Sudan_border_1.png

A més, hi ha proliferació de propaganda i desinformació per part de tots dos bàndols (SAF i RSF), incloent-hi imatges falses i ús intencionat de rumors i discursos d'odi.

La violència contra periodistes i treballadors humanitaris, combinada amb l'escassa cobertura mediàtica i una guerra informativa brutal marcada per la desinformació, agreuja l'aïllament d'aquesta tragèdia a la consciència global.

Figura 15. Camp de refugiats al Txad (screengrab de reportatge VOA). Extret de https://commons.wikimedia.org/wiki/File%3AScreengrab_of_refugee_camp_from_Number_of_Refugees_Who_Fled_Sudan_for_Chad_Double_in_Week.jpg

Figura 16. Refugee camp Chad (Darfur) Imatge d'un camp de refugiats de persones de Darfur al Txad. Extret de https://es.wikipedia.org/wiki/Archivo:Darfur_refugee_camp_in_Chad.jpg

Figura 17. Gent fent cua i obtenint ajuda o serveis bàsics dins un camp de refugiats. Extret de https://commons.wikimedia.org/wiki/File%3AScreengrab_of_refugee_camp_from_Number_of_Refugees_Who_Fled_Sudan_for_Chad_Double_in_Week.jpg

Figura 18. Playing in the Nuba mountains. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=76307130>

Figura 19. DarfurVillage1. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=71023086>

Gaza Israel

31.5000° N, 34.4667° E

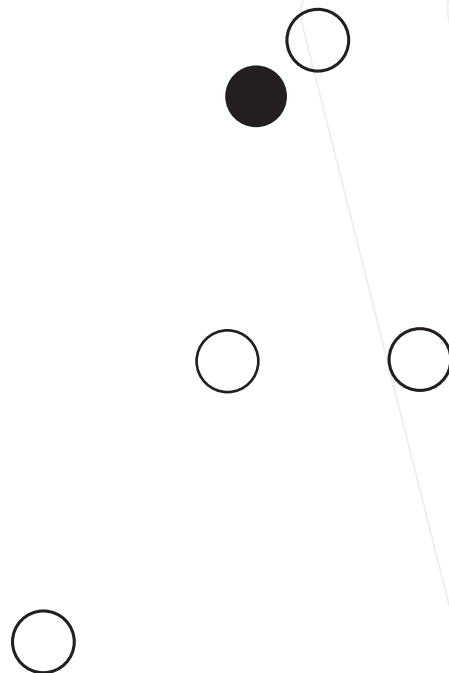

Figura 20. Gaza. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=29506093>

“Tinc por que el meu nom es converteixi en una notícia d’última hora. Com quan diuen: ‘Tants cadàvers...’. Llavors seré només un simple número, afegit al comptador... Tinc molts somnis —viatjar a un món més ampli, fora de Gaza...”

“I’m afraid I’ll become a number” (One year after Oct 7) Entrevista a openDemocracy, 7 d’octubre de 2024: Ahmed, de Gaza

“Quan va començar la guerra, ja estava esgotat per l’assetjament i la dura vida a Gaza. Ara només lluito per sobreviure, lluitar per no morir de fam o set, per no perdre la ment davant els horrors... He viscut en quatre cases, i totes van quedar prop de bombardejos... No ploro, guardo la tristesa i la ràbia dins meu. Dins, em vaig esgotant i em vaig fent més dèbil...”

Al Jazeera, abril 2025, Persona anònima de Gaza

“No és que realment vulguis morir, però és una forma de transmetre: ‘El que estic vivint és tan difícil que, d’alguna manera, hauria estat més fàcil no haver de viure-ho.’”

Marah Maher, 17 anys – The Washington Post

Soc Ahmed. Els meus amics em diuen Asem o Asoumi. No tinc gaires notícies sobre els meus amics. Els comprovo a través de vídeos curts, sempre que tinc l’oportunitat d’estar en línia. Reviso totes les cares per assegurar-me que els meus amics no estan entre ells, però al mateix temps m’adono que tots els que apareixen a les fotos i als vídeos són de fet els meus amics...

openDemocracy, Ahmed, Gaza

“La gent comparteix el poc que té i es dona suport. Fins i tot quan la mort ens envolta, encara hi ha esperança i compromís amb la vida i la llibertat.”

Refaat va deixar escrit el poema “If I must die, you must live to tell my story”, convertit en símbol de la resistència cultural de Gaza. Refaat Alareer (poeta palestí, assassinat el 2023) – esperança fins al final (Time)

**If I must die,
You must live
To tell my story ...**

**Si he de morir,
tu has de viure
per explicar la meva història...**

Refaat Alareer

ABANS DEL CONFLICTE

La **Franja de Gaza** és un petit territori situat al Pròxim Orient, a la riba sud-oriental del mar Mediterrani. Limita amb Israel al nord i a l'est, i amb Egipte al sud a través del pas de Rafah. El seu emplaçament estratègic, al cor de les rutes comercials històriques, ha conferit al territori una importància geopolítica desproporcionada respecte a la seva dimensió.

El centre neuràlgic de la regió és Gaza City, capital administrativa i cultural, que concentra institucions, mercats i universitats. Altres ciutats de pes són Khan Younis, amb una població creixent i una activitat comercial notable; Rafah, situada al sud i punt clau de connexió amb Egipte; i Jabalia, on es troba un dels camps de refugiats més grans del territori. Aquestes ciutats constitueixen una xarxa urbana compacta en un dels territoris més densament habitats del món.

La història de Gaza és **testimoni d'una successió de dominacions**. Formà part de l'Imperi Otomà fins al final de la Primera Guerra Mundial, quan va passar a ser administrada pel Regne Unit dins el Mandat Britànic de Palestina. Després de la guerra de 1948, va quedar sota l'administració egípcia fins al 1967, any en què fou ocupada per Israel arran de la Guerra dels Sis Dies. Els Acords d'Oslo de 1994 transferiren competències a l'Autoritat Nacional Palestina, mentre que el 2005 Israel en retirà colònies i forces militars.

Figura 21. Vista satèl·lit i mapa detallat de la Franja de Gaza, amb el Mar Mediterrani al costat i les fronteres amb Israel. Extret de https://es.wikipedia.org/wiki/Ocupaci%C3%B3n_de_la_Franja_de_Gaza_por_Israel#/media/Archivo:Gaza_strip_may_2005.jpg

Des de 2007, el moviment Hamas ha exercit el control efectiu sobre la Franja, sota condicions de bloqueig i forta pressió externa.

La llengua predominant i oficial és l'àrab, en la seva variant palestina. L'anglès té una presència significativa en l'àmbit educatiu i en determinats àmbits institucionals, fruit de l'obertura acadèmica i de la cooperació internacional.

Abans del conflicte, Gaza era una de les zones més densament poblades del planeta. Acollia prop de dos milions d'habitants, la gran majoria d'origen àrab palestí, molts d'ells descendents de refugiats arribats després de la guerra de 1948. La religió dominant és l'islam sunnita, present de manera gairebé unànime, tot i que hi subsisteix una petita comunitat cristiana que ha mantingut temples i tradicions litúrgiques al llarg dels segles. La població es caracteritza per una marcada joventut, ja que gairebé la meitat dels habitants tenen menys de quinze anys, fet que genera una gran pressió sobre el sistema educatiu i sanitari.

L'economia de Gaza, abans del conflicte, es trobava sotmesa a grans dificultats. El bloqueig imposat per Israel i Egipte limitava el comerç, l'accés a matèries primeres i la mobilitat de persones. La indústria era reduïda, i la dependència de l'ajuda humanitària era molt elevada.

Malgrat les restriccions materials, Gaza mostrava nivells alts d'alfabetització i un fort compromís social amb l'educació. L'esperança de vida rondava els setanta anys, i la població tenia accés a una xarxa sanitària que, tot i les dificultats, mantenia un cert nivell de cobertura.

La cultura de Gaza conserva tradicions ancestrals vinculades a la Mediterrània i al món àrab. Les arts populars inclouen brodats, ceràmica i treballs ar-

tesanals. En l'àmbit immaterial, destaca la tradició oral del *hikaye*, relat transmès de generació en generació, especialment entre dones, i reconegut per la UNESCO com a patrimoni cultural immaterial.

Figura 22. Panorama de Gaza City. Extret de https://commons.wikimedia.org/wiki/File%3AGaza_City.JPG

CONFLICTE BÈL·LIC

El cicle d'hostilitats iniciat el **7 d'octubre de 2023** entre Israel i Hamas ha generat una **crisi de protecció de civils** i una **emergència humanitària** d'alta intensitat i llarga durada a la Franja de Gaza. Les xifres de víctimes civils, el desplaçament del 90% de la població i la declaració formal de fam en part del territori configuren un escenari d'extrema vulnerabilitat, amb afectació sistèmica als serveis essencials i una degradació marcada del Dret Internacional Humanitari (DIH).

Segons l'Oficina de Coordinació d'Afers Humanita-

ris de l'ONU (OCHA), el saldo acumulat de víctimes palestines supera les **62.000 morts i 156.000 ferits**; alhora, almenys **1,9 milions de persones romanen desplaçades** dins de Gaza. (13) La Classificació Integrada de la Seguretat Alimentària (sigles en anglès IPC) ha confirmat fam i una acceleració de la malnutrició infantil reportada per UNICEF. (14) (15)

Figura 23. Iron Wall operation January 2025. Extret de https://fa.wikipedia.org/wiki/%D9%BE%D8%B1%D9%88%D9%86%D8%AF%D9%87:Iron_Wall_operation_January_2025.jpg

El conflicte arrela en la disputa per la terra, la sobirania i el retorn de refugiats des de mitjan segle XX (16). La Franja de Gaza ha estat escenari d'enfrontaments recurrents i sota bloqueig des de 2007, quan Hamas en va consolidar el control després de la separació política amb l'Autoritat Palestina. La seqüència de guerres i alts el foc ha anat erosionant les condicions de vida i les capacitats institucionals. Una nova fase s'obre el 7 d'octubre de 2023 amb l'atac coordinat de Hamas a Israel (1.200 morts i 251 ostatges, segons xifres israelianes), que desencadena el setge i l'ofensiva terrestre a Gaza.

Actors principals del conflicte:

- **Estat d'Israel i Forces de Defensa d'Israel (IDF):** actor militar amb control efectiu de l'espai aeri, marítim i punts de pas (excepte Egipte), responsable d'operacions aèries i terrestres.
- **Hamas** (i altres grups armats com Jihad Islàmica Palestina): governant de Gaza des de 2007; responsable de l'atac del 7-O i del manteniment d'ostatges.
- Actors humanitaris i de salut: **UNRWA, OCHA, OMS/WHO, UNICEF, CICR/ICRC i ONG internacionals**, amb accés i capacitats restringits.
- **Mediadors i actors regionals/internacionals:** Egipte, Qatar, Estats Units i Nacions Unides; s'han alternat fases de mediació (cessament del foc de gener-març 2025 i negociacions posteriors).

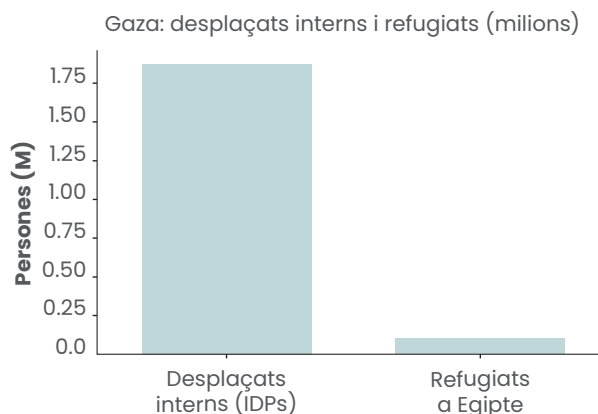
CRONOLOGIA RECENT I SITUACIÓ ACTUAL

- Octubre – novembre 2023: ofensiva aèria i inici de l'entrada terrestre israeliana; hospitals del nord col·lapsen a poques setmanes. (17)
- Novembre 24 – desembre 1, 2023: primera treva amb intercanvi parcial d'ostatges i presoners; posterior represa d'hostilitats. (17)

- 2024: operacions a Khan Younis i Rafah, amb dany massiu a infraestructures civils. (18)
- Gener – març 2025: treva de 60 dies; reobertura limitada d'ajut; al març es reprenen els bombardejos generals. (19)
- Maig – agost 2025: ofensives successives que culminaren amb l'escalada a Gaza City i nous moviments de tropes, confirmant la fam a la ciutat (20). Paral·lelament, prossegueixen converses d'alto el foc i l'oferta d'un nou acord de 60 dies, amb alliberament d'ostatges i retirada parcial. (21) (22)

IMPACTE HUMÀ

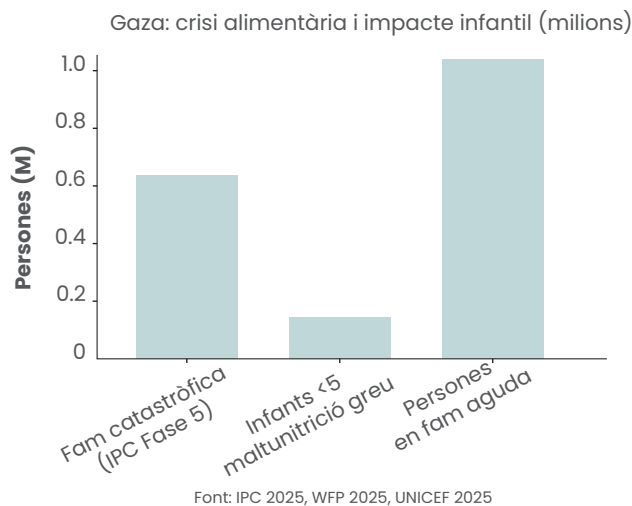
Des de l'inici del conflicte el 7 d'octubre de 2023, el balanç humà a la Franja ha estat devastador. Les actualitzacions d'OCHA, basades en registres del Ministeri de Salut de Gaza, indiquen **més de 62.000 morts i més de 157.000 persones ferides** a data d'agost de 2025 (23). El **desplaçament múltiple**, sovint forçat per canvis en les línies d'enfrontament o per ordres d'evacuació, comporta pèrdues de béns, fragmentació familiar, riscos de protecció i abandonament de tractaments per a malalties cròniques. Les condicions a grans àrees de concentració són precàries, amb accés irregular a aigua potable, sanejament, aliments i atenció sanitària. (24)

Font: UNRWA 2025, OCHA 2025

Figura 24. Gaza: desplaçats interns i refugiats (milions).
Extret de <https://unrwa.es/refugiados/campos/franja-gaza/>

A més a més, la **destrucció** condiciona directament l'impacte. Les anàlisis per satèl·lit d'UNOSAT (25) indiquen que aproximadament el **78% de les estructures** de la Franja presenten danys moderats o destrucció

Font: IPC 2025, WFP 2025, UNICEF 2025

Figura 25. Gaza: crisi alimentària i impacte infantil (milions).
Extret de <https://unrwa.es/refugiados/campos/franja-gaza/>

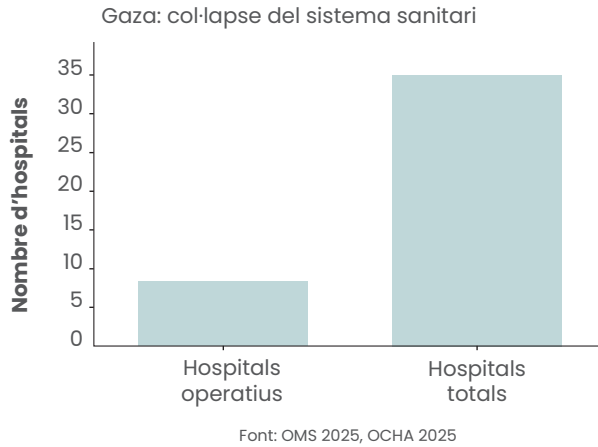

Figura 26. Gaza: col·lapse del sistema sanitari.
Extret de <https://unrwa.es/refugiados/campos/franja-gaza/>

total. Aquesta afectació massiva dels habitatges implica anys de desplaçament, superpoblació en refugis i assentaments.

La **fam** ha robat moltes vides en tot el conflicte (26). L'agost de 2025, Integrated Food Security Phase Classification (IPC) coordinat per la FAO, OMS i altres socis va confirmar fam amb projeccions d'extensió cap a Deir al-Balah i Khan Younis si les restriccions i els combats persisteixen. Es tracta de la primera fam declarada a l'Orient Mitjà des que existeix la metodologia IPC. Prop d'**un terç dels morts són nens i nenes**, i un dels motius és el disparament de la desnutrició infantil. Fonts com UNICEF o l'OMS asseguren que en alguns punts de la ciutat, un de cada cinc menors de 5 anys presenta desnutrició aguda. (27)

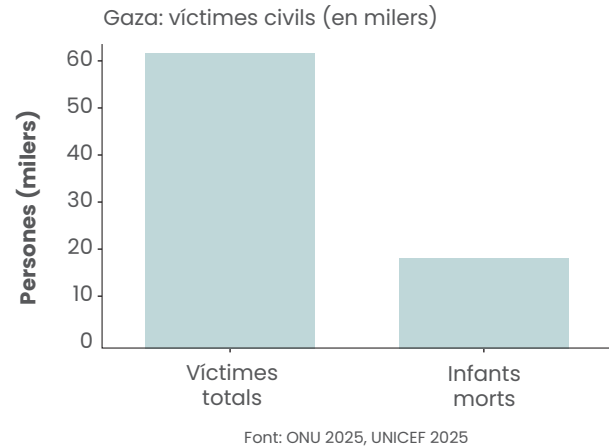

Figura 27. Gaza: víctimes civils (en milers).
Extret de <https://unrwa.es/refugiados/campos/franja-gaza/>

La **pèrdua de producció agrícola i la disrupció logística** han reduït dràsticament l'oferta local. Gairebé el 98% de les terres de conreu estan danyades o inaccessibles, i que l'entrada d'ajuda és irregular i insuficient per revertir la fase catastròfica a curt termini.

L'accés a aigua potable també ha estat restringit. La majoria de pous, plantes de dessalinització, estacions de bombeig i depuradores es troben inaccessibles o dins de zones militaritzades. La producció d'aigua dessalinitzada és molt inferior a la necessària. La manca crònica de combustible limita el bombeig i el transport d'aigua (28). Totes les plantes de tractament d'aigües residuals romanen tancades, abocant aigües fecals al mar o llacunes de tempesta com Sheikh Radwan, amb impacte sever sobre salubritat i ecosistemes. UNICEF alerta que el **90-95%**

de les llars no disposen d'accés adequat a aigua, elevant el risc de malalties transmissibles. L'agència de les Nacions Unides per a refugiats de Palestina en el Pròxim Orient (UNRWA) ha reportat una mitjana setmanal superior a 10.000 casos d'infeccions. L'OMS i UNICEF han hagut d'ampliar vacunacions en condicions d'alta incertesa. (30)

Més enllà de la **fam i l'eliminació de l'accés a l'educació** (molts centres són refugis) (31), els infants han perdut l'accés a vacunes i altres serveis. Malgrat les restriccions, UNICEF i socis han proporcionat atenció estructurada a centenars de milers de nens i nenes i han posat en marxa espais segurs i activitats de recuperació psicosocial. (32)

Els riscos de **violència de gènere, explotació i violència sexual** incrementa l'afectació a la infància. El Fons de Població de les Nacions Unides (UNFPA) i la seva Àrea de Responsabilitat VBG (violències basades en gènere) han documentat tendències creixents i han desplegat clíniques mòbils, espais segurs i distribució de kits, tot i llacunes de finançament i accés. (33)

Informes de protecció i drets humans assenyalen un **augment de discapacitats** severes com amputacions i lesions medul·lars, així com mortalitat elevada en **persones d'edat avançada** durant evacuacions i períodes d'escassetat. (34)

La **salut mental** és un capítol crític de l'impacte humà. El nivell d'exposició continuada a violència, desplaçaments, pèrdues i privacions ha generat estrès posttraumàtic, trastorns d'ansietat i depressió a gran escala.

CRIMS DE GUERRA

La Comissió d'Investigació (COI) de l'ONU ha reportat **matances il·lícites** i el **crim d'extermini** per les morts massives de civils refugiats en escoles i llocs de culte. Així mateix, ha determinat que grups palestins, com Hamas i altres, van cometre crims de guerra el 7 d'octubre, incloent-hi assassinats de civils, tortura, violència sexual i presa d'ostatges. (35)

Alguns casos emblemàtics inclouen:

- Atacs com "**flour massacre**" del 29 de febrer de 2024 amb més de 100 morts i centenars de ferits. Situacions similars es van repetir el 2025 prop de punts de distribució d'ajuda. (36)
- L'agost de 2025, informes oficials i de l'ONU estimaven uns cinquanta **ostatges**, amb una fracció presumptament difunta. (37)
- **L'accés humanitari** ha estat **intermitent i insuficient**. El volum d'entrades es manté per sota de les necessitats, amb retards, insegu-

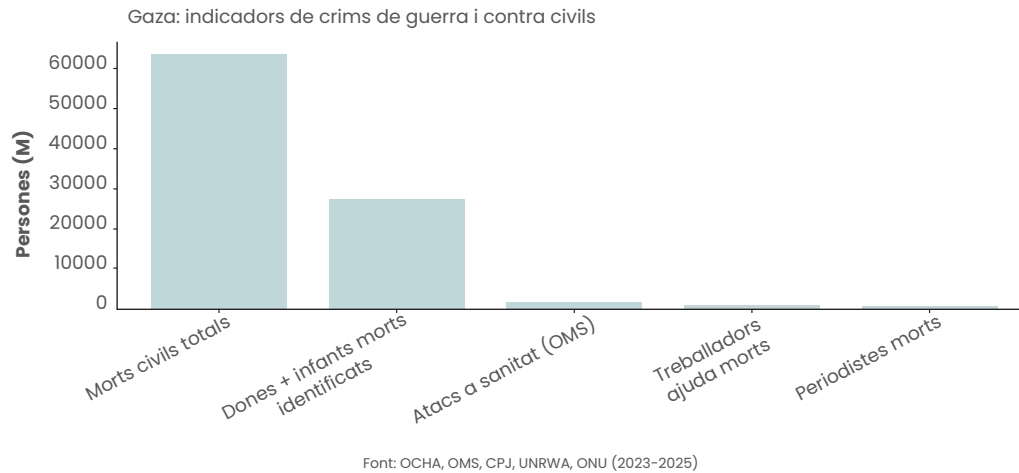

Figura 28. Gaza: indicadors de crims de guerra i contra civils. Extret de <https://unrwa.es/refugiados/campos/franja-gaza/>

retat a rutes i zones de descàrrega, i episodis de pillatge derivats de la desesperació. (38)

estat reiterada (accés supervisat, risc elevat al terreny i detencions). (39) (40)

- La protecció del personal humanitari i dels periodistes s'ha vist greument compromesa. OCHA reporta **més de 500 treballadors humanitaris morts** (incloent-hi centenars de funcionaris de Nacions Unides i personal de societats nacionals).
- El conflicte ha assolit un **rècord històric en periodistes morts**. El Comitè per a la Protecció dels Periodistes (CPJ) documenta més de 180 periodistes i treballadors de mitjans morts des de 2023 (majoria palestins), essent el 2024 l'any més mortífer per a la professió a escala global. La pressió sobre la premsa ha
- Pel que fa l'assistència sanitària i el personal de salut, s'han comptabilitzat 772 atacs des d'octubre 2023; 125 instal·lacions afectades (inclosos 34 hospitals danyats) i 197 ambulàncies afectades. S'associen almenys 929 morts i 1.465 ferits a aquests atacs. Les dades de l'OMS quantifiquen 18 de 36 hospitals en funcionament parcial, 2.085 llits, incloent-hi 1.547 d'ingrés, 68 UCI i 92 incubadores.

COBERTURA MEDIÀTICA DEL CONFLICTE A GAZA/ISRAEL

La cobertura internacional ha estat molt intensa, però **fortament condicionada per restriccions d'accés i apagades de comunicacions**. Segons Reporters Sans Frontières (RSF), durant el primer any Israel va vetar o restringir l'entrada de premsa estrangera a Gaza i els pocs equips autoritzats ho feren sota supervisió militar. Les informacions per internet o telefonia s'han repetit en diverses fases, dificultant la verificació independent i les operacions de rescat. (41) (42)

Figura 29. Eitan apc first seen in Gaza 2023. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=164498758>

Figura 30. Operation Might and Sword 4. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=166843105>

Figura 31. Isaac Herzog, President of the State of Israel, met with Joe Biden, President of the United States. At the White House, November 12, 2024 (1). Extret de [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Isaac_Herzog,_President_of_the_State_of_Israel,_met_with_Joe_Biden,_President_of_the_United_States._At_the_White_House,_November_12,_2024_\(1\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Isaac_Herzog,_President_of_the_State_of_Israel,_met_with_Joe_Biden,_President_of_the_United_States._At_the_White_House,_November_12,_2024_(1).jpg)

Figura 32. Displaced Palestinians in Deir el-Balah line up to receive food provided by charitable organizations (cropped). Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=171801859>

Figura 33. Al-Tabieen school massacre 02. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=151385041>

Figura 34. Injured Palestinian by an Israeli airstrike of a house in Deir el-Balah, Gaza Strip. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=166701600>

lemen

15.3694° N, 44.1910° E

Figura 35. Red (14011005644).jpg. Extret de [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Red_\(14011005644\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Red_(14011005644).jpg)

“Quan sentim les bombes, dic: ‘Aquesta vegada ens mataran els projectils.’ Però quan passen, penso en la casa que van destruir...”

Sumaiyya Ahmed Saeed (Taiz)

“Abans podia menjar el que volgués —pollastre, xocolata... Ara és un sol mos.”

Ahmed Abdu (regió de Taiz) 6 anys.

“Els cops de porra, la tortura i la violació eren habituals. Si volien diners, de seguida començaven a fer-te vídeos patint. Per a les dones és pitjor... Quedar-te estomacat durant quinze dies, amb una cicatriu que et recorda constantment a l’horror. Fins que eres deixat com a mort, estès en una carretera...”

Sami: Torturat en camp de tràfic

“La majoria van ser forçats a abandonar les seves llars, vivint en tendes o cases de lloguer inaccessibles. No tenen diners i estan atrapats pels deutes. Els seus fills estan malnodrits.”

Treballadora d’Action Against Hunger

“Parlo perquè soc una dona iemenita. Les nostres veus no acostumen a escoltar-se.”

Nuha al-Junaïd (dona iemenita a Europa)

“Fa dos anys, homes armats van intentar segrestar el meu fill de 14 anys... vaig fugir pel benestar del meu fill. Res en aquesta vida podrà reemplaçar-lo si el perdo.”

Suad Qaed

“Algunes nits ens quedem sense sopar. La meva esposa i jo... ningú sap què mengem o no. A vegades, si tinc diners, la meva dona diu que els nens necessiten llet, així que els la compro; i nosaltres ens anem a dormir sense haver sopat. Els nens són el més important.”

Un habitant d’Al Mahwit

ABANS DEL CONFLICTE

El **Iemen**, situat a l'extrem sud-oest de la península Àrabica, s'estén entre el mar Roig i el golf d'Aden, on el pas de Bab al-Mandab enllaça la Mediterrània i l'oceà Índic. Una posició estratègica que, des de l'antiguitat, ha canalitzat rutes comercials i intercanvis culturals. (43)

La **capital política és Sanà**, ciutat d'altitud amb un teixit urbà únic. El nucli antic va ser inscrit per la UNESCO el 1986. Altres urbs articulen el país, com l'antiga colònia britànica i gran estació carbonera arran de l'obertura del canal de Suez, Aden; Taiz, gran centre cultural dels altiplans; Al-Hudayda (Hodeida), que ha gestionat bona part del trànsit portuari del mar Roig; i Al-Mukallà, porta de l'Hadramaut i pol de la pesca. Aquestes ciutats, diferents en clima i traçat, resumeixen la dualitat iemenita entre altiplans temperats, costa tropical i orient desèrtic. (44)

Abans de la guerra, el relat històric del Iemen es podia llegir com una seqüència llarga de **prosperitats comercials i d'autonomies locals**. L'"Àrabia Feliç" romana deu el renom als regnes sud-arabes que controlaven encens i mirra i construïren obres hidràuliques com la gran presa de Ma'rib, una fita d'enginyeria que irrigava un immens oasi i sustentava l'agricultura de la regió.

Figura 36. Yemen map 2025. Extret de https://commons.wikimedia.org/wiki/File%3AYemen_map_1993.jpg

El **paisatge lingüístic és plural**. L'àrab és la llengua oficial i vehicular, amb diversos dialectes regionals, però al costat d'aquesta majoria perviuen llengües sud-aràbigues modernes no àrabs com el soqotri, a l'arxipèlag de Socotra, i el mehri, a la governació d'Al-Mahra. Aquesta diversitat, afavorida per l'orografia i l'aïllament de certs enclavaments, aporta al país un patrimoni immaterial poc conegut fora de la regió.

Demogràficament, era un **país jove i de creixement ràpid**. El 2014 la població se situava als 25–26 milions, amb predomini rural i concentracions urbanes a Sanà, Taiz, Aden, Al-Hudayda i Mukallà. (45)

Abans de 2014, l'economia iemenita combinava una base extractiva modesta amb agricultura d'altiplà i serveis portuaris. Amb un mercat intern modest, el país depenia de les **importacions alimentàries i del comerç exterior** sent Hodeida i Aden portes clau. Les remeses de **migrants**, especialment des de l'Àràbia Saudita i els estats del Golf, constituïen una font d'ingrés familiar essencial. (46)

En termes de desenvolupament humà, el Iemen se situava als rangs baixos del rànquing mundial. El 2014, l'Índex de Desenvolupament Humà el col·locava prop del lloc 153 de 187 països; la **pobresa monetària** era alta i els indicadors educatius mostraven avenços insuficients, amb **bretxa de gènere en alfabetització i assistència escolar**. Les dades disponibles abans de l'esclat de la guerra indicaven que al voltant d'un terç de la població vivia per sota de la línia nacional de pobresa i que l'alfabetització adulta avançava lentament, amb desavantatge femení persistent. (47)

Figura 37. Jemen.

Extret de <https://www.mondotravel.hr/jemen.html>

Figura 38. Yemen.

Extret de <http://verpaises.com/yemen.html> – (a baix esquerre)

En síntesi, el Iemen d'abans de la guerra presentava un país d'una complexitat geogràfica i humana extraordinària. Un territori d'altiplans fèrtils i costes tòrrides, d'urbs històriques i ports oberts al món. Una economia fràgil, però articulada per rutes comercials, remeses, petroli modest i agricultura de muntanya; un patrimoni cultural i natural de valor universal, i unes tradicions lingüístiques, artístiques, jurídiques i culinàries que donaven cohesió a una societat jove i diversa. Aquest substrat ajuda a entendre tant la resiliència social com la profunditat del dany que el conflicte posterior provocaria sobre vides, institucions i memòries. (48)

CONFLICTE BÈL·LIC

El **conflicte, actiu des de 2014–2015**, continua sent una de les crisis humanitàries més greus i prolongades del món. Tot i períodes de desescalada, la violència recurrent, l'erosió institucional i l'impacte regional han mantingut la població en una situació d'alta vulnerabilitat. Segons l'Oficina de Coordinació d'Afers Humanitaris (OCHA), el 2025 prop de **19,5 milions de persones requereixen assistència i protecció**, en un context de finançament insuficient i deteriorament dels serveis bàsics. (49)

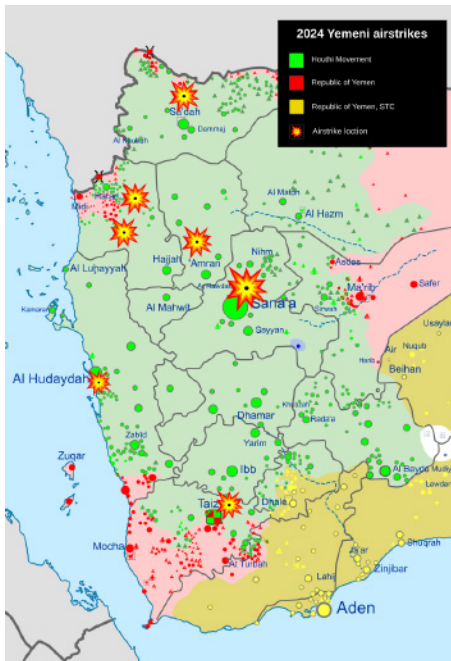

Figura 39. 2024 Yemeni Airstrikes. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=143853616>

CONTEXT HISTÒRIC

Després de dècades de divisions internes, el procés de transició obert el 2011 no va cristal·litzar en un consens estable. L'avenç del moviment Ansar Allah (houtis) el 2014 va culminar amb la presa de Sana'a i l'erosió del poder del govern reconegut internacionalment, la qual cosa va precipitar la intervenció de la coalició liderada per l'Aràbia Saudita el març de 2015 a petició del president Hadi. Des d'aleshores, el front s'ha mantingut fragmentat, amb episodis de negociació (Acord d'Estocolm, 2018) i alts el foc temporals. (50) (51) (52)

L'Acord d'Estocolm el 2018 avalat pel Consell de Seguretat va establir mecanismes per desescalar a Hodeida i establir l'intercanvi de persones detingudes i mesures sobre Taiz (53). Mentre el finançament humanitari es redueix paulatinament (54), el 2023 es van reprendre contactes directes entre Aràbia Saudita i els houtis amb mediació omanita sota el parai-gua de l'ONU. Des de finals d'aquest any, els atacs a la navegació al mar Roig i episodis puntuals d'escalada han tensionat l'entorn regional. (55)

Actors principals del conflicte:

- **El govern iemenita.**
- **El moviment Ansar Allah** (houtis) amb control del nord i àmplies zones de la costa del mar Roig.
- La **coalició militar liderada per l'Àrabia Saudita i els Emirats Àrabs Units**. (56)
- A l'àmbit subestatal, el **Consell Transicional del Sud** (STC) i **actors armats locals** configuren un mapa de control multiescalar; grups jihadistes com AQAP han mantingut presència intermitent en diverses àrees.
- En el pla diplomàtic, destaquen la mediació d'Oman i els bons oficis de l'Oficina de l'Emisari Especial de l'ONU. (57)

El conflicte del Iemen és un conflicte **regional i internacionalitzat**, on múltiples actors externs hi juguen un paper militar, diplomàtic, econòmic o humanitari. Els principals **actors internacionals** en registre institucional i amb informació verificable són:

- **Àrabia Saudita i la coalició liderada per Riad:** des de 2015, encapçala una coalició militar amb Emirats Àrabs Units, Bahrain, Egipte, Sudan i altres països, amb suport logístic d'Estats Units, Regne Unit i França. Segons informes de l'ONU, les operacions aèries de la coalició han provocat milers de víctimes civils i han destruït infraestructures essenci-

als, incloent-hi hospitals i sistemes d'aigua.

- **Emirats Àrabs Units (EAU):** han tingut un paper destacat al sud del país. Han donat suport a milícies locals i al Consell de Transició del Sud (STC), una entitat secessionista que controla zones d'Aden i altres governacions del sud.
- **El govern iranià:** suport polític, financer i logístic al moviment Ansar Allah (houtis), tot i negar sovint la magnitud del seu rol militar. La capital del país ha proveït tecnologia de drons, míssils i suport d'intel·ligència que han permès als houtis atacar instal·lacions saudites i, més recentment, vaixells mercants al mar Roig.
- **Estats Units:** Washington ha estat un soci clau de la coalició saudita, proporcionant armes i suport logístic. Des de finals de 2023, lideren operacions militars contra objectius hutis arran dels atacs a la navegació al mar Roig, amb centenars de víctimes civils segons fonts independents.
- **Israel:** ha intervingut directament amb atacs aeris a zones sota control hutis. Les operacions han estat denunciades per les autoritats houtis i per ONG internacionals com a crims de guerra, per l'impacte civil i la destrucció d'infraestructures.

- **Consell de Seguretat de l'ONU:** ha adoptat diverses resolucions des de 2015 exigint la fi de la violència, establint embargaments d'armes i imposant sancions a actors que obstaculitzen la pau.
- **Oman:** és l'actor regional que ha actuat com a mediador neutral, facilitant converses entre houtis i Aràbia Saudita, i també en les negociacions per una treva parcial entre houtis i Estats Units el maig de 2025. Ha estat reconegut per Nacions Unides i per altres actors internacionals com una peça essencial per mantenir oberts canals de diàleg.
- **Unió Europea:** no participa militarment, però és un donant clau d'ajuda humanitària i ha imposat sancions selectives a actors implicats en violacions de drets humans. També defensa el manteniment de la llibertat de navegació a la mar Roja i ha condemnat atacs.

El conflicte del Iemen és avui un escenari de confrontació indirecta entre Aràbia Saudita i Iran, amb implicació activa dels Estats Units i, recentment, d'Israel, mentre que Oman i l'ONU intenten obrir espais de mediació. La UE i les agències humanitàries representen la dimensió d'ajuda i diplomàcia, però les dinàmiques militars regionals continuen predominant.

Figura 40. Combatents hutis en carruatge blindat (tanque).
Extret de <https://arabcenterdc.org/resource/omans-interests-and-role-in-the-conflict-in-yemen>

IMPACTE HUMÀ

El Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD) estima 377.000 defuncions a finals de 2021 (58). Després de 2021, **no hi ha un total oficial únic que aglutini totes les defuncions** posteriors. Tanmateix, les tendències humanitàries apunten a factors de risc mortals sostinguts i es calcula que el 2025 hi ha 19,5 milions de persones que necessiten assistència i protecció.

El **col·lapse funcional del sistema de salut** és un multiplicador clau de morts evitables. L'OMS documenta que el 46 % de les instal·lacions sanitàries del país funcionen parcialment o han deixat de funcionar per manca de personal, electricitat, medica-

ments i equipament (59). Aquesta debilitat estructural va facilitar que el Iemen registrés la càrrega de còlera més alta del món el 2024.

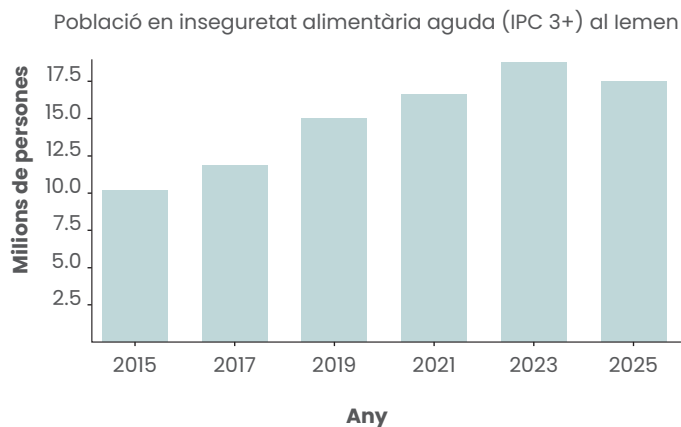

Figura 41. Iemen: població en inseguretat alimentària aguda (IPC 3+). Elaboració pròpia

La **malnutrició aguda** és un altre agreujant, especialment en menors de cinc anys. UNICEF va planificar el tractament de més de 500.000 infants amb malnutrició aguda greu i continua alertant d'escenaris crítics, especialment a la costa oest, on la combinació d'inseguretat alimentària, pobresa d'ingressos i accés irregular a aigua segura incrementa la mortalitat. (60)

El conflicte al Iemen ha provocat un **col·lapse generalitzat de l'agricultura**. Moltes terrasses agrícoles històriques han estat abandonades i més del 70% de les famílies rurals necessiten assistència agrícola per sobreviure, segons la FAO. La sobreexplotació dels aqüífers i la falta de combustibles i fertilitzants agreugen la crisi. Abans de la guerra, el país depenia

de les importacions per al 90 % dels aliments bàsics, però el conflicte ha interromput els fluxos comercials, provocant inflació i bloquejos que deixen milions de persones en situació d'inseguretat alimentària. Actualment, més de **17 milions de persones** (gairebé dos terços de la població) viuen amb **inseguretat alimentària greu** i algunes zones podrien assolir nivells de catàstrofe si l'ajuda internacional disminueix. Les famílies dediquen més de la meitat dels seus ingressos a menjar, sovint insuficient i amb deficiències cròniques de proteïnes i micronutrients.

Els infants són els més afectats: més de **11 milions** necessiten assistència humanitària i 2,2 milions pateixen **malnutrició aguda**, amb mig milió en situació crítica. La inseguretat i restriccions administratives dificulten l'accés a l'ajuda humanitària, agreujant les desigualtats, i les conseqüències socials són greus. Moltes famílies recorren a estratègies de supervivència negatives, com matrimonis forçats.

L'**educació i el desenvolupament infantil** han col·lapsat amb gairebé 2,7 milions d'infants sense escola i un 40 % dels centres educatius destruïts o ocupats. La manca de materials, mestres i condicions adequades amenaça de crear una **generació perduda**. Més de 1,3 milions menors de cinc anys pateixen **retard de creixement**. Les nenes pateixen doble vulnerabilitat per malnutrició i risc de matrimoni infantil.

Figura 42. Tenda improvisada d'ACNUR al camp de refugiats de Darwan, a Amran (prop de Sanaà).
Extret de <https://www.middleeastmonitor.com/20180414-darwan-refugee-camp-in-yemen>

L'accés sanitari interromput per combats i danys, sumat a la disponibilitat irregular d'oxigen, sang i medicació essencial, desplaça part de la **mortalitat cap a l'àmbit domèstic**, fora de registre clínic (61). Al mateix temps, **l'economia devastada** limita la capacitat de les famílies per costejar desplaçaments, aliments nutritius o serveis privats, i exposa especialment dones embarassades i nounats a riscos mortals.

Aquest conjunt de factors sanitaris, econòmics i logístics és coherent amb la metodologia d'excés de mortalitat i explica per què, malgrat períodes de menor intensitat bèl·lica, la mortalitat no disminueix proporcionalment.

Aquest conflicte ha generat un dels **majors fenòmens de desplaçament intern del món contemporani**.

rani. Segons dades del *Internal Displacement Monitoring Centre* (IDMC) i de l'*Organització Internacional per a les Migracions* (OIM), a finals de 2024 hi havia registrats 4,5 milions de desplaçats interns al país.

La distribució geogràfica d'aquests desplaçaments reflecteix la geopolítica del conflicte. Les governacions de Marib, Taiz, Al-Hudayda i Al-Dhale'e concentren un gran número de famílies desplaçades vivint en llocs d'acollida improvisats com escoles, magatzems, o mesquites, o en campaments informals amb infraestructures precàries. La major part viu en condicions de dependència total de l'ajuda humanitària, amb accés molt limitat a alimentació, salut i educació.

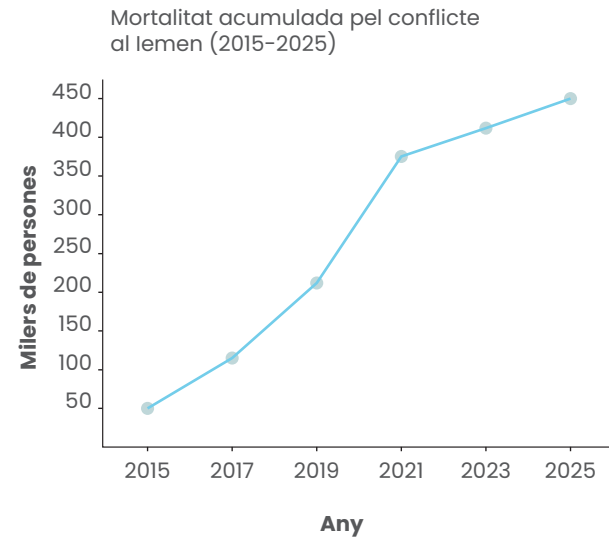

Figura 43. Mortalitat acumulada pel conflicte al Iemen (2015-2025). Elaboració pròpia.

Tot i que la majoria dels afectats són desplaçats interns, el conflicte també té **dimensió transfrontera-ra**. L'ACNUR estima que centenars de milers de iemenites han buscat refugi fora del país, principalment a Djibouti, Somàlia, Etiòpia i Oman, tot travessant l'estret de Bab al-Mandeb o les fronteres orientals. Paradoxalment, el Iemen és alhora territori de trànsit per a migrants i refugiats de la Banya d'Àfrica que intenten arribar a l'Aràbia Saudita; aquests fluxos es troben atrapats al mig de la guerra i exposats a **abusos, detencions arbitràries i tràfic de persones**. L'Organització Internacional per a les Migracions denuncia que milers de migrants han estat forçats a retornar o han patit violència greu a la frontera nord.

La **precarietat estructural dels desplaçats interns** té implicacions directes sobre salut mental i cohesió social. Diversos informes de l'OMS i d'ONG internacionals com *Médecins Sans Frontières* remarquen nivells creixents de **trastorns d'ansietat, depressió i trauma posttraumàtic**, especialment en infants i dones que han viscut bombardejos o pèrdues familiars.

Els **desplaçats interns** han crescut de manera sostinguda fins arribar a uns **4,5 milions** el 2025.

Els **refugiats externs** són molts menys, però han augmentat fins a prop de **500.000 persones**, especialment cap a Djibouti, Somàlia i Oman segons ACNUR i OIM.

Evolució dels desplaçats interns i refugiats externs del Iemen (2015–2025)

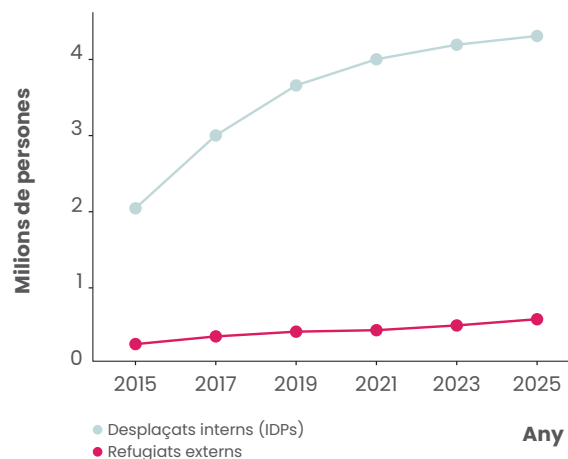

Figura 44. Evolució dels desplaçats interns i refugiats externs del Iemen (2015–2025). Elaboració pròpia.

El conflicte al Iemen ha agreujat desigualtats de gènere preexistents fins a límits extrems: mort materna evitable, matrimonis infantils massius, violència sexual, desnutrició i exclusió política. Dones i nenes suporten les conseqüències més severes de la guerra en la seva vida quotidiana i, alhora, són agents actius en la resiliència comunitària i en la recerca de la pau. Sense una estratègia centrada en la igualtat de gènere i en la protecció específica, la recuperació del país serà incompleta i injusta.

Figura 45. Mare amb els seus fills en context de crisi humanitària. Extret de <https://www.care.org/news-and-stories/news/the-worlds-worst-humanitarian-crisis-yemen-in-photos/>

Més de **6,5 milions de dones i nenes** necessiten serveis de protecció contra la violència sexual. El trencament del teixit comunitari i el desplaçament forçós han multiplicat els riscos ja que en campaments i assentaments informals, la manca de seguretat i d'il·luminació facilita els abusos.

Tot i que el Fons de Població de les Nacions Unides (UNFPA) ha creat espais segurs en diverses governacions, la cobertura és insuficient i depèn de finançament internacional. Les denúncies inclouen casos de **matrimonis forçats**, un dels fenòmens més preocupants ja que en algunes zones fins al **70% de les nenes es casen abans dels 18** amb homes d'edat avançada com a mètode de supervivència econòmica o simplement per protegir-se. També es registren casos de víctimes de tràfic i explotació.

Les taxes de mortalitat neonatal ja eren elevades

abans del conflicte, amb la guerra es calcula més d'un milió de dones amb malnutrició en etapa d'embaràs o lactància. Només un de cada cinc centres de salut funcionals ofereixen serveis en salut reproductiva bàsics i cada dues hores una dona mor per causes relacionades amb l'embaràs o el part per la manca d'assistència mèdica adequada.

Pel que fa la salut mental, milions de persones pateixen trastorns psicològics, incloent-hi estrès post-traumàtic, ansietat i depressió, en un país on els serveis de suport ja eren escassos abans del 2015. L'OMS estima que més del **20% de la població** en situació de conflicte pot presentar **trastorns psicològics moderats o greus**. Les dones suporten una càrrega desproporcionada a causa del dol per pèrdues familiars, càrrega de cuidadora en famílies desestructurades i nivells elevats d'ansietat, depressió i estrès. Els homes, especialment els joves, pateixen traumes associats a la militarització forçada, la manca d'oportunitats laborals i un entorn violent.

Això genera conductes de risc, abús de substàncies i perpetuació de la violència domèstica i comunitària, creant un **cicle continu de trauma social**. Malgrat això, el conflicte també ha donat lloc a formes de **resistència femenina**. A nivell comunitari, les dones han assumit rols clau en la gestió d'ajuda, en la mediació de conflictes locals i en iniciatives de pau.

Organitzacions locals liderades per dones treballen en àmbits com la distribució de menjar, l'educació informal i el suport psicosocial.

Els infants són especialment vulnerables. Sense suport psicosocial continu, aquests traumes poden afectar el desenvolupament cognitiu i social, construint una **generació marcada per la guerra**. UNICEF i organitzacions com Save the Children han desplegat programes en escoles i campaments, però la cobertura és limitada i intermitent.

El **reclutament d'infants soldats** és una pràctica àmpliament documentada des de 2015, més de **3.500 menors han estat reclutats**, principalment per forces houtis, però també per grups armats locals. Són utilitzats com a combatents, espies, missatgers o per tasques logístiques, sovint sota coacció o incentius econòmics que aprofiten la pobresa de les famílies. Aquesta pràctica viola la **Convenció sobre els Drets de l'Infant** i el **Protocol Opcional sobre participació d'infants en conflictes armats**, dels quals el Iemen és Estat part.

En conjunt, la situació mostra una exposició sistemàtica dels nens i nenes a **violència extrema i vulnerabilitat estructural** en el context del conflicte.

A nivell econòmic, la guerra ha provocat un **col·lapse econòmic profund** que ha fet retrocedir el país

Figura 46. Nen amb un rifle en un *checkpoint* a Sanaà, prenent part activa com a combatent auxiliar simbòlic. Extret de <https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/yemen-crisis-meet-the-child-soldiers-who-have-forsaken-books-for-kalashnikovs-10187235.html>

dècades en desenvolupament humà. La pobresa s'ha estès massivament i la destrucció de l'economia productiva ha generat un **empobriment estructural i intergeneracional**.

La **pèrdua de salaris** del sector públic, la caiguda de la producció de petroli, el tancament d'empreses i la destrucció de conreus han deixat milions de famílies sense ingressos. La **fragmentació monetària** ha creat dues economies paral·leles amb inflació descontrolada i preus disparats d'aliments, carburants i medicaments, empentant la població a estratègies de supervivència extremes.

El PNUD alerta que, si el conflicte continua fins al 2030, el Iemen podria convertir-se en **el país més pobre del món**, amb més del 80% de la població sota la línia de pobresa. En conjunt, el país afronta un **col·lapse sostingut dels mitjans de vida**, que condemna milions de persones a la pobresa extrema i que requerirà dècades de pau i inversió per revertir.

CRIMS DE GUERRA

El conflicte al Iemen ha implicat **violacions greus per totes les parts**, incloent-hi el govern iemenita, forces aliades, houtis i la coalició liderada per l'Aràbia Saudita. L'ONU i organitzacions de drets humans han documentat **atacs indiscriminats, detencions arbitràries, tortura i obstacles a l'assistència humanitària**, així com un buit de supervisió després de la no renovació del mandat del Grup d'Experts de l'ONU el 2021. (62)

Principals crims de guerra i violacions contra la població civil al Iemen (2015-2025)

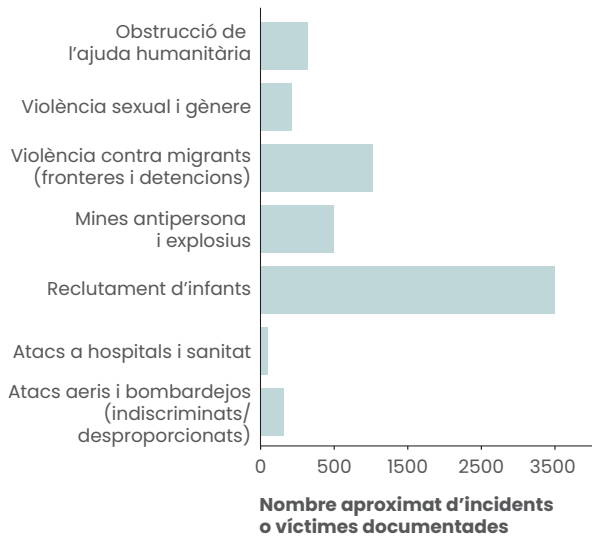

Figura 47. Iemen. Principals crims de guerra i violacions contra la població civil (2015-2025). Elaboració pròpia.

- **Atacs contra civils i béns protegits:** Bombardejos i artilleria han afectat escoles, hospitals i centres de detenció, amb desenes de morts i ferits. Els houtis han atacat vaixells mercants al mar Roig, amb morts i enfonsaments, actes qualificats d'aparents crims de guerra (63). També s'ha fet ús de mines antipersona i artefactes improvisats han causat víctimes civils i destrucció de mitjans de vida agrícoles. (64)
- **Impacte sobre assistència sanitària i migrants:** Instal·lacions sanitàries han estat atacades o obstaculitzades, col·lapsant un sistema ja fràgil (65). A més a més, fonts com The Guardian han comptabilitzat centenars d'immigrants assassinats a les fronteres. (66)
- **Detencions, desaparicions i maltractaments:** Periodistes, activistes i personal humanitari han patit detencions arbitràries, desaparicions i judicis injustos, mentre que totes les parts han imposat restriccions a l'assistència humanitària i a la llibertat de moviment. (67)
- **Reclutament i ús d'infants:** L'informe anual del Secretari General sobre Infància i Conflictes Armats (2025) continua assenyalant violacions greus contra menors al Iemen, inclosos assassinats i mutilacions, atacs a escoles

i hospitals, i denegació d'accés humanitari (68). Més de 3.500 menors han estat reclutats per grups armats, principalment houtis, per a combat, espionatge i tasques logístiques, constituint crims de guerra.

- **Obstrucció de l'assistència humanitària:** L'accés a ajuda ha estat limitada o instrumentalitzada, amb restriccions i condicions imposades pels actors armats, generant fam i mortalitat indirecta en violació del DIH. (69)

COBERTURA MEDIÀTICA DEL CONFLICTE

La cobertura internacional ha estat intermitent i sovint qualificada de **"guerra oblidada"**, en part per la inseguretat per a professionals de la informació i la fragmentació del control territorial. El Rànquing Mundial de Llibertat de Premsa situa el Iemen al lloc 154/180 (2024–2025), amb detencions i intimidacions de periodistes.

Estudis acadèmics assenyalen asimetries de cobertura respecte d'altres conflictes recents, amb menor volum informatiu sostingut i menor visibilitat en grans capçaleres occidentals. Aquest context limita l'accés a informació independent i dificulta l'escrutini públic de les violacions. (70)

Figura 48. Participació directa d'infants en escenaris armats. Extret de <https://www.gettyimages.es/fotos/child-soldiers>

Figura 49. Distribució d'ajuda humanitària a desplaçats interns en un campament proper a la frontera amb Aràbia Saudita el 2019, amb ajuda de l'ACNUR i el Consell Noruec per als Refugiats. Extret de <https://espanol.almayadeen.net/noticias/politica/1744224/eeuu-presiona-a-onu-para-reducir-ayuda-humanitaria-a-yemen>

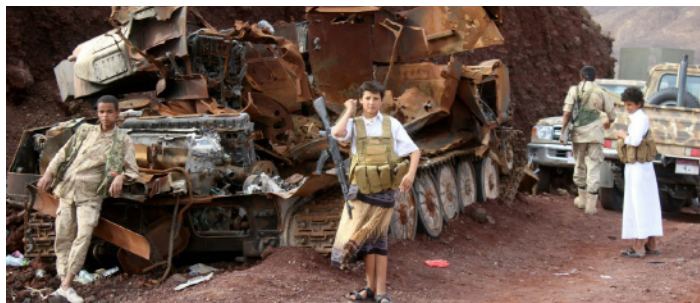

Figura 50. Escena crua d'infants armats entre vehicles destruïts. Extret de <https://metro.co.uk/2016/04/11/child-soldiers-of-yemen-children-do-not-start-wars-but-they-fight-in-them-5809606/>

Figura 51. Nen portant ajuda humanitària als afores de Sanaa.
Extret de <https://www.thenewhumanitarian.org/ar/file/89827>

La Guerra, l'atrocitat que devora drets

Figura 52. A group of children play football against a backdrop of destroyed houses in Sa'ada, north west Yemen. Extret de <https://www.icrc.org/en/document/yemen-struggle-through-six-photographers-lenses>

Figura 53. Famílies que depenen totalment de la resposta humanitària enmig d'una crisi prolongada. Extret de <https://www.forbes.com/sites/unicefusa/2023/03/27/unicef-after-8-years-of-war-11m-children-in-yemen-need-humanitarian-aid/>

RDC

República
Democrática
del Congo

-1.6780° S, 21.5139° E

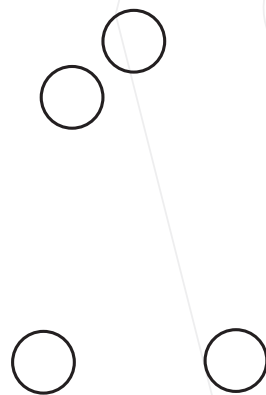

Figura 54. Nois congoleesos durant una classe a l'escola primària de Mugosi, que atén principalment nens del camp de refugiats de Kahe, a la ciutat de Kitschoro, al nord-est de la República Democràtica del Congo. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=37387605>

“Els guerrillers em van raptar i violar durant sis mesos. Vaig quedar desfigurada; vaig perdre el meu nadó i vaig desenvolupar una fístula obstètrica. Necessitava 14 operacions. Ara he obtingut el títol d’infermera i treballo a Panzi.”

Time (entrevista amb Angelina Jolie i Denis Mukwege)

panzifoundation.org

“Em vaig posar el nadó a terra com em van ordenar. Aleshores un home em va violar davant de les meves filles de 13, 12, 10 i 8 anys.”

Maria The Guardian – reportatge arran de violències massives

i execucions durant l’ofensiva de l’M23 Al Jazeera

“Em van fer esclau. Durant la collita em confiscaven dues tercers parts dels meus cultius. Vivíem en por constant.”

Mambo – Supervivent de servitud i saqueig The Guardian

“Quan relato la meva història... després sóc a casa i sol, i comença a reproduir-se dins meu com una pel·lícula.”

Al Jazeera – DRC’s male and female rape survivors share their stories

“Els boscos estaven plens de cadàvers... va entrevistar supervivents de violació de totes les edats, des de 1 fins a 90 anys.” Leah Chishugi

“Tres néts meus van morir enmig del foc creuat... No sé on són les seves tombes... la Creu Roja va endur-se’n els cadàvers.”

Adeline, mare desplaçada – pèrdua de néts i vida en ruïnes

The Times

“Mai he vist un d’aquests minerals que estan causant les nostres morts... tot el que tenim aquí són roques volcàniques.” Tumisufo Chance (25 anys)

– jove testimoni desplaçada a Sake. Vaticans news

“Mentre recollíem llenya, aquests homes van apareixer amb ganivets i matxets, vestits amb túniques llargues... Ens van dir que ens tiréssim a terra i ens van amenaçar de matar-nos si cridàvem ajuda.” Anny (33 anys) – Violació múltiple amb la seva filla

“Els meus dos fills són fruit de violacions. Mai em recuperaré de les ferides.” Jazeera – DRC’s male and female rape survivors share their stories

ABANS DEL CONFLICTE

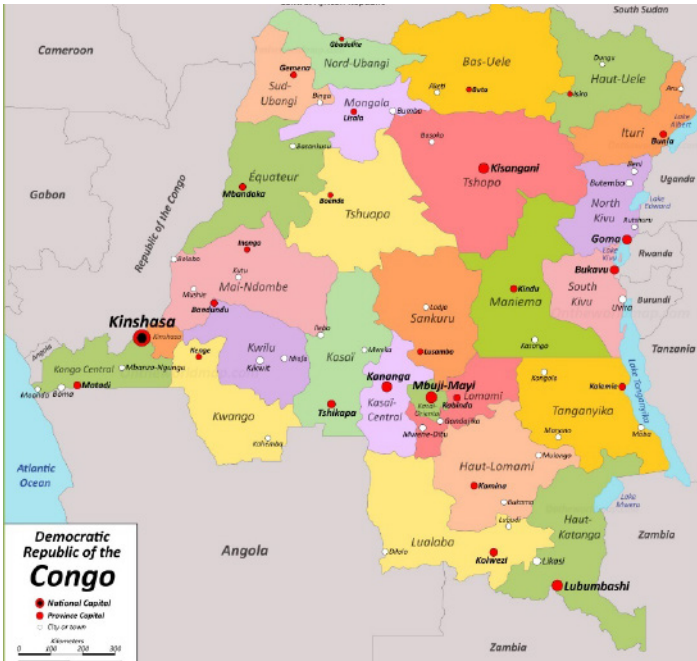

Figura 55. Mapa de la República Democràtica de El Congo. Extret de https://www.reddit.com/r/mapporncirclejerk/comments/1elnr7u/name_an_anime_and_ill_connect_it_to_the/

La **República Democràtica del Congo** (RDC) és un estat que constitueix un element central en la geografia, la història i l'equilibri ambiental del continent africà. Amb una superfície de 2.344.858 km², és el tercer país més extens d'Àfrica i el més gran de l'Àfrica subsahariana. Aquesta immensitat, gairebé equivalent a tota l'Europa Occidental, confereix al país un pes específic considerable en el context africà i mundial. La seva posició li atorga una importància geopolítica de primer ordre, ja que actua com a encreuament natural de fluxos comercials, culturals i migratoris.

El **riu Congo** és el segon riu més cabalós del món després de l'Amazones i el primer d'Àfrica en volum. Amb els seus més de 4.700 quilòmetres de recorregut, constitueix una veritable artèria vital que estructura el territori i permet la navegació en un país on les infraestructures terrestres són deficitàries. Al seu voltant s'articulen boscos plujosos que cobreixen prop del 60% de la superfície nacional, convertint el Congo en la segona massa forestal tropical del planeta. Aquest ecosistema és crucial per a la biodiversitat i exerceix un paper fonamental en la regulació climàtica global, contribuint a l'absorció de carboni i a la sostenibilitat ambiental. La diversitat ecològica de la RDC situa aquest territori com un dels més singulars del planeta.

Figure 56. Vue panoramique du rond-point huilerie qui separe les dues communes voisines entre Lingwala et Kinshasa, a la ville province de Kinshasa. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=153950026>

La capital de la República Democràtica del Congo, **Kinshasa**, és un centre urbà de dimensió continental amb més de 17 milions d'habitants. És la ciutat francòfona més gran del món i una de les ciutats africanes que més creix. Situada a la riba occidental del riu Congo i just davant de **Brazzaville**, capital de la República del Congo, constitueix un cas únic en què dues capitals nacionals es troben separades únicament per un riu.

Altres ciutats principals aporten al país una diversitat funcional i regional com Lubumbashi, ric en coure i cobalt; Mbuji-Mayi, sinònim de diamants; Kisangani, històric port fluvial clau per al comerç interior; i Goma i Bukavu, nuclis estratègics a la regió dels Grans Llacs. El port de Matadi, a la província del Kongo Central, és essencial com a via de connexió amb l'oceà Atlàntic i amb el comerç mundial.

La història del Congo és llarga i convulsa. Abans de la colonització, el territori va veure prosperar societats complexes i regnes poderosos. El Regne Kongo, amb capital a M'banza-Kongo, va mantenir relacions comercials i diplomàtiques amb Portugal des del segle XV. Els regnes Luba i Lunda, més cap a l'interior, van establir estructures polítiques i xarxes comercials avançades que articulaven el territori.

L'arribada del **colonialisme europeu** va transformar radicalment aquest escenari. El 1885, en la Conferèn-

cia de Berlín, el territori va ser lliurat al rei Leopold II de Bèlgica com a possessió personal sota el nom d'Estat Lliure del Congo. Aquesta etapa es recorda com una de les més fosques per l'explotació del cautxú i l'ivori. Es va basar en el treball forçat, la violència i els càstigs corporals, i va provocar milions de morts. L'escàndol internacional va forçar el traspàs del territori a l'Estat belga el 1908, passant a denominar-se Congo Belga. La colonització belga va deixar algunes infraestructures, però el seu caràcter extractiu i paternalista va impedir un desenvolupament endogen.

Figura 57. La place du 24 en République démocratique du Congo au sud kivu dans la ville de bukavu. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=128896234>

El 30 de juny de 1960, el país va proclamar la independència amb el nom de República del Congo. La celebració, presidida per Patrice Lumumba i Joseph Kasa-Vubu, va donar pas a una etapa convulsa marcada per l'assassinat de Lumumba i la secessió de Katanga. El 1965, Mobutu Sese Seko va instaurar una dictadura personalista que va durar més de tres dècades. Rebatejat com a Zaire, el país va ser escenari d'un règim autoritari que, sota la retòrica de l'"autenticitat africana", va centralitzar el poder i va institucionalitzar la corrupció. Malgrat alguns projectes d'infraestructura, la gestió de Mobutu va debilitar les institucions estatals i va hipotecar el desenvolupament. Amb la seva caiguda el 1997, el país va recuperar el nom de República Democràtica del Congo, però aviat es veuria immers en les guerres més sagnants de la seva història.

Des del punt de vista lingüístic, la RDC és un mosaic extraordinari. El francès és la llengua oficial i vehicular, llegat del període colonial, i garanteix una certa cohesió administrativa i educativa. Tanmateix, la **riquesa idiomàtica** es manifesta en l'ús de **més de 200 llengües locals**, entre les quals sobresurten quatre llengües nacionals: el lingala, el swahili, el kituba i el tshiluba. Aquesta diversitat lingüística no és només un reflex de la pluralitat cultural, sinó també una eina de cohesió i comunicació en un país de dimensions continentals.

La població supera avui els **110 milions d'habitants**, convertint-se en la **nació francòfona més poblada del món**. Es tracta d'una població jove, amb més del 60% per sota dels 25 anys, cosa que suposa un gran potencial demogràfic, però també un repte en termes d'educació, ocupació i cohesió social. El país acull **centenars de grups ètnics**, entre els quals destaquen els Luba, els Kongo, els Mongo, els Ngbandi i les comunitats Tutsi de l'est. Aquesta diversitat ha estat sovint font de riquesa cultural, però també ha estat instrumentalitzada políticament i militarment.

Des del punt de vista religiós, és un país predominantment cristià. La meitat de la població és catòlica, un 20% és protestant i un percentatge significatiu pertany a esglésies evangèliques i pentecostals.

L'economia està marcada per la paradoxa de l'abundància i la **pobresa**. El país posseeix **reserves minerals** de valor incalculable, estimades en bilions de dòlars. És el primer productor mundial de cobalt, fonamental per a la transició energètica i la indústria tecnològica, i un dels principals productors de coltan, coure, or i diamants. No obstant això, aquesta riquesa natural s'ha convertit en una autèntica "maledicció dels recursos", ha alimentat la corrupció, l'explotació il·legal i el finançament de conflictes. El PIB per càpita, al voltant de 700 dòlars anuals, és un dels més baixos del món, i més del 70% de la població viu sota el llindar de la po-

bresa extrema. La manca d'infraestructures, la inestabilitat política i la dependència del sector informal són obstacles crònics per al desenvolupament.

Figura 58. Diamonds- Zaire (D.R.Congo). Each crystal is about 3 millimeters in size. These specimens don't significantly fluoresce under UV light. Extret de <https://www.flickr.com/photos/jsigeology/8457825243/in/photostream/>

L'esperança de vida és d'uns 60 anys, les taxes d'analfabetisme encara són elevades i l'accés als serveis bàsics és desigual. Malalties endèmiques com el paludisme, el còlera, la tuberculosi i els brots d'ebola han afectat greument la salut pública.

Tot i això, la **dimensió cultural** és vibrant i ha estat un element de resiliència. La rumba congolesta, reconeguda el 2021 com a patrimoni immaterial de la humanitat per la UNESCO, n'és un exponent. Artistes de renom internacional han projectat la cultura con-

golesa al món, situant-la com a referent continental.

El **patrimoni natural** del país és d'una riquesa excepcional. Parcs nacionals com el Virunga, el Salonga, el Garamba o el Kahuzi-Biega, així com la Reserva de l'Okapi, estan reconeguts com a Patrimoni de la Humanitat. Aquests espais protegeixen espècies úniques com els gorilles de muntanya i representen una biodiversitat d'importància planetària. Malauradament, sovint es veuen amenaçats per la caça furtiva, la desforestació i la presència de grups armats.

Figura 59. Chutes Kayo (Lualaba, République démocratique du Congo) est une chute d'eau et a une altitude de 1 290 mètres. Chutes Kayo se trouve à proximité de la localité de Shamende, ainsi que de Musasha. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=155181849>

CONFLICTE BÈL·LIC

El conflicte armat a l'est de la República Democràtica del Congo (RDC) és una de les crisis més longeves i complexes del sistema internacional. S'hi entrecreuen **factors domèstics** (debilitat institucional, competència per recursos, fragmentació armada) i **dimensió regional** (dinàmiques amb Uganda, Rwanda i Burundi), a més d'un impacte humanitari i de protecció civil massiu.

La combinació d'ofensives, l'activitat de milícies i el replegament de missions regionals ha mantingut els nivells de violència i desplaçament interns entre els més alts del món. S'estima que més d'**11 milions de persones** requereixen assistència el 2025, amb una crida de fons d'uns 2,54 milers de milions de dòlars. Alhora, els desplaçats interns superen els 7,4–7,8 milions i l'aguda inseguretat alimentària afecta desenes de milions de persones, amb repunts d'epidèmies i risc sostingut de violència sexual relacionada amb el conflicte. (71)

CONTEXT HISTÒRIC

El conflicte s'inscriu en una dinàmica regional complexa que es remunta a les guerres del Congo dels anys noranta. La inseguretat crònica, la competència pels **minerals estratègics** (coltan, cassiterita, or) i la presència de múltiples grups armats han alimen-

tat la violència. El **ressorgiment del Moviment 23 de Març (M23)** des de 2021 respon a factors locals (control territorial i rentes mineres) i a **suport rwandès**, segons informes de l'ONU (72). Paral·lelament, l'ADF/ISIS-DRC, d'origen ugandès, manté atacs contra civils i objectius confessionals. (73)

Actors principals:

- **Forces Armées de la RDC (FARDC)**: Exèrcit nacional congolès, sovint en cooperació amb milícies Wazalendo; ha comès abusos però és la força principal contra M23 i altres grups. (74)
- **M23**: Rebel·lió tutsi amb estructura cohesionada; responsable d'abusos contra civils i control de rutes mineres.
- **Rwanda**: Segons experts de l'ONU, dona suport militar i logístic a M23 i participa en tràfic de minerals. (75)
- **ADF/ISIS-DRC**: Grup afí a l'Estat Islàmic, responsable de massacres recurrents com matances a esglésies el juliol de 2025. (76)
- **Altres milícies**: FDLR, CODECO, Mai-Mai i altres grups locals amb patrons d'extorsió, reclutament d'infants i violència comunitària. (77)

Figura 60. Les Forces armées nationales (FARDC) renforcent leurs positions autour de Goma après un deuxième jour (21 mai 2013) de combats entre eux et des éléments du M23 dans la localité de Mutaho à une dizaine de kilomètres de Goma. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=32469633>

IMPACTE HUMÀ

L'Oficina de Coordinació d'Afers Humanitaris de l'ONU (OCHA) ha llançat per a 2025 una crida d'emergència de 2.540 milions de dòlars per atendre 11 milions de persones prioritàries en un país on més de 21 milions ja requerien assistència abans de l'últim repunt de violència. (78)

El **desplaçament forçat** és la cara més visible i quantitativament més imponent de l'impacte humà. L'UNHCR i OCHA situen la xifra de desplaçats interns (IDP) en 6,9–7,8 milions el 2025. A aquesta pressió interna s'hi suma que la República Democràtica del Congo acull més de 500.000 refugiats d'altres països, mentre almenys 990.000 congolesos viuen com a refugiats o sol·licitants d'asil a la regió. (79)

L'absència de seguretat, la minva d'ingressos familiars, la pèrdua de terres i la destrucció d'habitatge conver-

teixen el desplaçament en una condició prolongada i "normalitzada", amb dependència creixent d'ajuda i debilitament d'estratègies d'autosuficiència. (80)

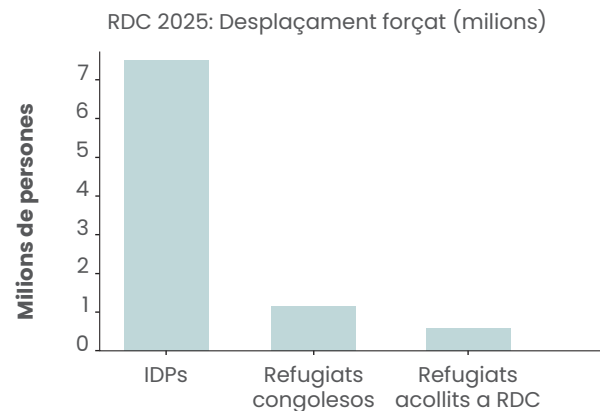

Figura 61. RDC 2025: Desplaçament forçat (milions). Elaboració pròpia.

La **inseguretat alimentària** ha provocat 25–28 milions de persones en fase 3 o superior (Crisi), de les quals prop de 3,9 milions ja han evolucionat a fase 4 (Emergència). Els mercats dèbils, les rendes agràries baixes i les infraestructures malmeses amb l'extorsió, destrucció o abandonament de cultius ha provocat una forta inflació alimentària. Si es mantenen els bloquejos i el deteriorament, àrees senceres podrien derivar a fase 5 (catàstrofe), amb mortalitat associada per fam i malnutrició greu. (81)

El **sistema de salut opera al límit**. L'OMS va registrar 29.392 casos sospitosos de còlera i 620 morts la primera meitat del 2025. La transmissió s'enquista

en escenaris de sobrepoblació i higiene deficient, agreujada per la manca d'aigua potable i la debilitat dels circuits de cloració. (82)

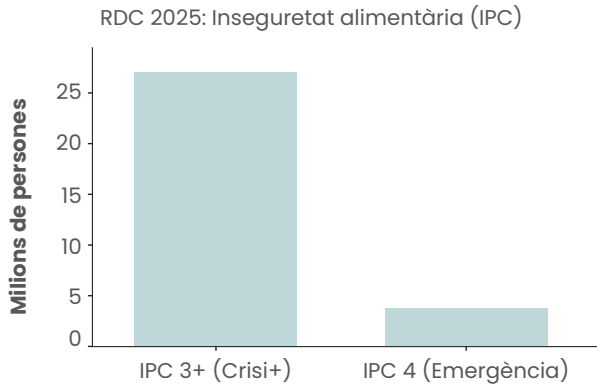

Figura 62. RDC 2025: Inseguretat alimentària (IPC). Elaboració pròpia.

Els informes operatius apunten a tancaments, saquejos i desplaçament de personal a hospitals i centres de salut; en algunes àrees de Kivu Nord, fins al 70% de les instal·lacions es troben tancades o funcionen parcialment. Els esforços de contenció com la vacunació reactiva, rehidratació, etcètera, conviuen amb brots concurrents com per exemple el xarampió.

La **crisi WASH** (aigua, sanejament i higiene) actua com a multiplicador de dany. En contextos de desplaçament massiu i destrucció d'infraestructures, la cobertura d'aigua segura en barris perifèrics i llocs d'acollida cau per sota del 20% en segments crítics,

i els punts d'aigua funcionen de manera intermitent o amb contaminació. Organitzacions mèdiques com Médecins Sans Frontières denuncien que la manca d'aigua i latrines està directament vinculada a onades de diarrees aquoses i fàcil transmissió de còlera (83). Aquest escenari, que barreja conflicte, migracions forçades i fenòmens climàtics, perpetua un risc alt de malalties hídriques i manté la mortalitat evitable per causes sanitàries. (84)

Figura 63. A young boy collects water from an Oxfam installed water point in Mugunga camp in Goma, eastern DRC, after tens of thousands of people fled an escalation in fighting. Oxfam teams set up water and sanitation systems in the camps within days. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=35678359>

L'impacte sobre **infància i adolescència** és desproporcionat. UNICEF estima que 4,75 milions de nens menors de cinc anys pateixen desnutrició aguda, 1,57 milions d'ells en forma greu. (85)

La **interrupció educativa** és igualment severa amb el tancament de més de 1.593 escoles el 2024, de les quals, 211 són ocupades per actors armats o utilitzades com a refugis. Això deixa més de 500.000 infants fora del sistema i afecta més d'1,9 milions en conjunt. (86)

En paral·lel, el Mecanisme de Supervisió i Informació de Nacions Unides va verificar més de 2.900 violacions greus a infants, especialment amb **reclutament i ús de menors** com el mètode més freqüent. La pèrdua d'escolaritat, sumada a la desnutrició i al trauma, limita el capital humà i consolida bucles de pobresa intergeneracional.

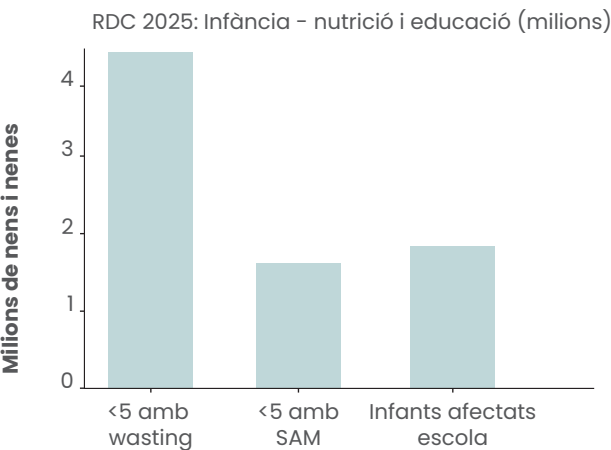

Figura 64. RDC 2025: Infància - nutrició i educació (milions). Elaboració pròpia.

La **violència sexual** relacionada amb el conflicte constitueix un patró persistent i de gran prevalença a les províncies orientals. Informes de UNFPA i de la Re-

presentant Especial de l'ONU indiquen que la població, sobretot dones i nenes, s'enfronten a riscos elevats d'agressions i esclavitud sexual en contextos d'ocupació de territoris, rutes d'extorsió i atacs a pobles.

El cost en víctimes civils i la protecció s'expressen també en patrons de **violència deliberada o indiscriminada** contra població no combatent. Human Rights Watch ha documentat matances i transferències forçades a l'entorn del Parc Nacional de Virunga i en altres punts de Kivu Nord (87). L'efecte per a les comunitats convoca a la fragmentació familiar, desaparicions, erosió de lideratges locals i major desconfiança entre grups. (88)

Bloquejos, agressions i restriccions d'accés han endurit l'entorn operatiu humanitari. El nivell d'**atacs contra l'assistència sanitària** és elevat, tant cap a personal com infraestructures (89). El 2024 fou l'any més mortífer per a cooperants a escala mundial amb 383 assassinats, i el 2025 manté una trajectòria altament letal. Aquestes violències redueixen cobertura de serveis, incrementen mortalitat evitable i deterioren la capacitat de vigilància epidemiològica (90). L'afectació al sistema sanitari i humanitari, per tant, és elevat. S'hi suma el desmantellament d'àrees d'acollida a Goma i retorns forçats a zones insegures que deixen centenars de milers de persones sense refugi ni recursos hídrics bàsics, multiplicant el risc de brots.

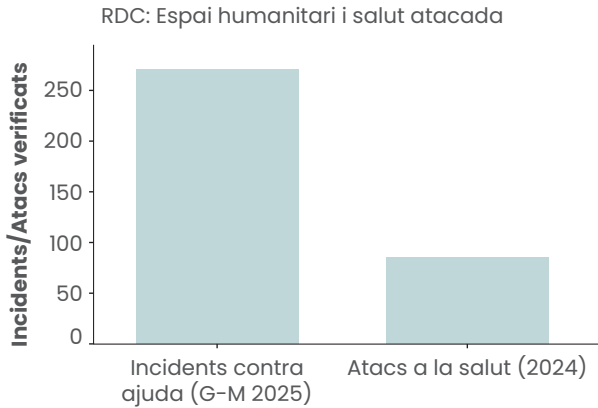

Figura 65. RDC. Espai humanitari i salut atacada.
Elaboració pròpia.

A nivell socioeconòmic, el conflicte accentua una pobresa estructural que ja situava a més del **70% de la població** per sota del llindar internacional de **pobresa** extrema. La pujada de preus d'aliments i transport agreuja la situació. El sector miner, que podria ser palanca de desenvolupament, es troba capturat parcialment per xarxes armades i actors transnacionals que financen el conflicte a través de l'extracció i la fiscalitat a l'ombra, perpetuant la paradoxa d'un país ric en recursos, però amb indicadors socials crítics. (91)

Pel que fa l'**impacte psicosocial**, els símptomes generals són estrès posttraumàtic, ansietat i depressió. Serveis que ajudin a mitigar aquests ítems continuen infrafinançats i escassament desplegats fora de capitals provincials. La fatiga crònica de cuidadors, el dol no resolt i el desarrelament comunitari aug-

menten vulnerabilitats davant estratègies armades de reclutament, violències intrafamiliars i comprometen el retorn segur i digne quan les condicions de seguretat ho permeten. (92)

El 2025 la confluència d'operacions militars amb trasllats massius i desmantellament d'assentaments de desplaçats al voltant de Goma és d'especial preocupació. Es constata que la destrucció de llocs o la seva desarticulació han deixat centenars de milers de persones sense aigua segura ni latrines, exposant-les a **onades de còlera i a altres malalties** d'origen hídric. Aquests moviments, sovint no planificats i no acompanyats de serveis mínims a les zones d'origen o d'acollida alternativa, multipliquen la morbiditat, demoren la reactivació escolar i trunquen els circuits de suport social que, encara que precaris, s'havien establert als camps. (93–95)

Figura 66. Morning in Mugunga camp. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=6781181>

CRIMS DE GUERRA

- L’atac al **Santuari Catòlic de Sant Anuarite, a Komanda, província d’Ituri**: perpetrat pel grup Allied Democratic Forces (ADF), vinculat a l’Estat Islàmic, el centre religiós va ser assaltat el 27 de juliol de 2025 de nit. Al voltant de 50 civils van perdre la vida i altres van ser cremats dins de vehicles i edificis. També es van reportar segrestos d’infants entre 12 i 14 anys, reclutats forçosament per ser utilitzats com a combatents o portadors.

- **Execucions massives i sistemàtiques del Moviment 23 de Març (M23)**: només entre el 9 i el 21 de juliol de 2025, l’M23 va matar de manera sistemàtica almenys 319 civils, incloent-hi 48 dones i 19 infants.
- **Violència sexual**: Amnistia Internacional ha publicat informes en què es detallen violacions múltiples en grup, segrestos i execucions sumàries a Goma i Sud-Kivu. La comunitat internacional ha començat a reaccionar davant la magnitud de les violacions. El febrer de 2025, el Consell de Drets Humans de l’ONU

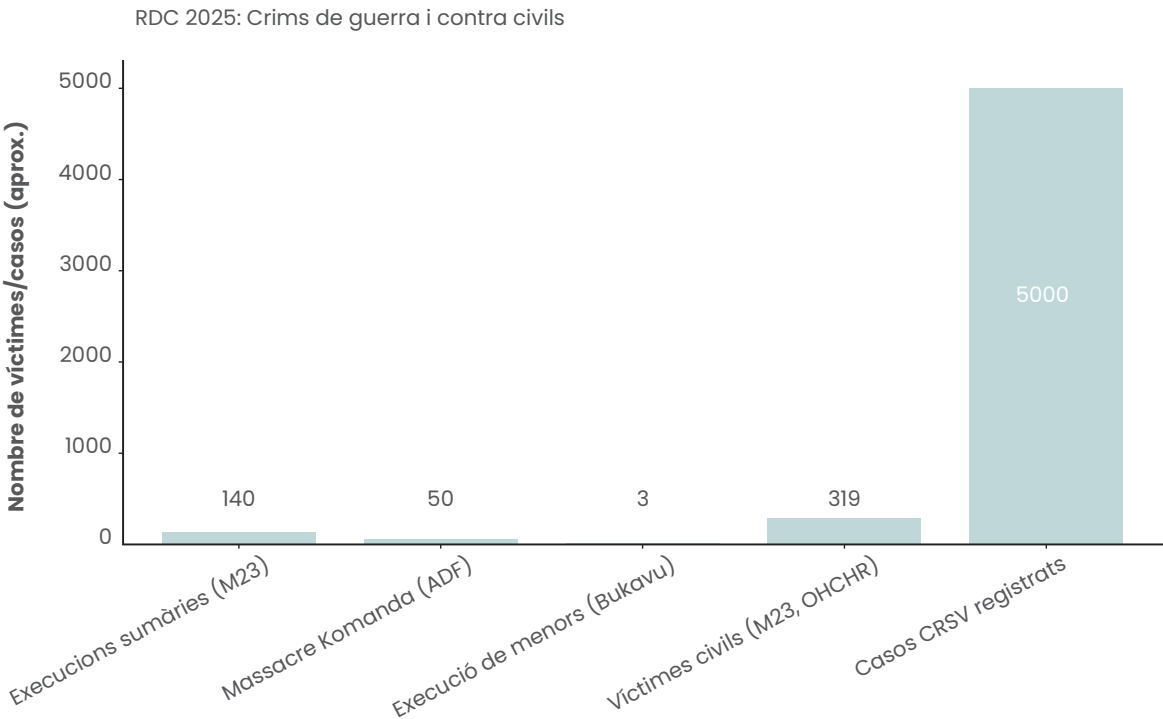

Figura 67. RDC 2025: Crims de guerra i contra civils. Elaboració pròpia.

va aprovar una resolució per establir una Comissió d'Investigació encarregada de recopilar proves, escoltar testimonis i proposar vies de responsabilitat judicial.

COBERTURA MEDIÀTICA DEL CONFLICTE

Es caracteritza per una **tensió entre testimonis de primera mà i informes corporatius** que revelen estructures de poder i repressió, juntament amb una percepció pública marcada per narratives simplistes o limitades per la censura.

Obstacles institucionals i riscos per al periodisme independent:

- **Restriccions marcades des del govern:** l'autoritat reguladora (CSAC) va emetre una prohibició de cobertura sobre l'expresident Kabila per 90 dies. També s'ha acusat periodistes de donar suport al terrorisme, s'han suspès mitjans internacionals com Al Jazeera, s'han revocat acreditacions i s'han imposat amenaces legals, inclosa la pena de mort. (96)
- Entorn de **censura i inseguretat a l'est:** Reporters Sense Fronteres documenta que fora de Kinshasa no existeix gaire premsa escrita i els mitjans digitals són vulnerables a pressions polítiques. Entre gener 2024 i ge-

ner 2025, es van registrar més de 50 atacs a periodistes i mitjans només a Kivu Nord. (97)

- **Dificultats de cobertura generalitzada:** La manca de recursos, inseguretat i les barreres econòmiques o de protecció dificulten la cobertura fiable de la regió.
- **Crítiques qualitatives del periodisme occidental:** Mitjans com *Africa is a Country* han qüestionat l'obsessió per narratives que obvien complexitats ètniques, polítiques i històriques, i poden reforçar discursos de odi o estigmes. (98)

Figura 68. Les infraestructures de desplaçats de guerra dans le camp Bulengo à proximité de la ville de Goma, en République démocratique du Congo. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=155529733>

Figura 69. United States Army with the ID 090404-A-68510-543. Extret de <http://www.defense.gov/photoessays/photoessayss.aspx?id=1178>,PublicDomain

Figura 70. La population Gomatracienne fait la queue aux bornes fontaines à la recherche de l'eau propre. Il s'observe une pénurie d'eau dû à une forte période de sécheresse. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=134125759>

Figura 71. A small girl washes her ands in a puddle near MONUSCO base i it is estimated that 5000 peoples where displaced and at least 90 where curid=32469744

Figura 72. IDP camp appeared around MONUSCO base in Kits-hanga after heavy fighting broke

in Kitshanga after heavy fighting broke between APCLS and FARDC, killed. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?>

Figura 73. People from the Kibumba - Rutchuru axe who fled the combats between FARDC and advancing M23 rebels, set camp in Kanyaruchinya 4km north of Goma. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=32469981>

Figura 74. Congolese soldiers assigned to the Congolese Light Infantry Battalion wait for details of a training scenario at Camp Base in Kisangani, Congo. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=11022773>

Síria

35.00000° N, 38.00000° E

Figura 75. Nen sota la neu refugiat al camp fronterer amb Turquia. Extret de <https://www.freepik.com/>

Figura 76. Mapa de les divisions administratives de XY. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=20604717>

ABANS DEL CONFLICTE

Síria, abans de l'esclat del conflicte, es presentava com un estat clau del Pròxim Orient amb una situació geogràfica que li atorgava tant potencial estratègic com vulnerabilitat. Localitzada al llevant mediterrani, amb una façana marítima a la Mediterrània oriental de més de 180 quilòmetres i una extensió total de gairebé 200.000km², el país constituïa un pont natural entre Àsia Menor, Mesopotàmia i la península

la aràbiga. Això havia condicionat històricament el desenvolupament de les seves ciutats i la diversitat de la seva població. La localització l'havia convertida des de temps antics en un espai agrícola d'alta productivitat, però també en un corredor disputat per imperis i potències colonials.

Damasc, capital i centre administratiu, és considerada una de les ciutats més antigues habitades de forma continuada del món. A principis del segle XXI

Figura 77. Ciutadella d'Alep, Síria. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=11576683>

era també el nucli polític i burocràtic, amb ministeris, universitats, una vida cultural activa i una economia de serveis en creixement.

Síria compta amb nuclis urbans diversos amb capacitats diferents, com Alep, principal centre industrial i comercial; Homs i Hama amb un paper fonamental

en l'agricultura i la indústria agroalimentària; Latakia i Tartus i els dos ports mediterranis més importants i canals d'exportació, entre d'altres. Aquest entramat urbà, equilibrat entre el nord i el sud, reflectia un **model econòmic i demogràfic policèntric** que donava lloc a fluxos interns de comerç, treball i mobilitat.

Síria ha estat al llarg de la història una **cruïlla de civilitzacions**, de les cultures antigues de Mesopotàmia fins als imperis romà, bizantí i islàmic. La conquesta del segle VII la va integrar en el califat omeia, amb Damasc com a capital, i després en l'imperi abbàsida i l'imperi otomà fins al segle XX. Amb el Mandat francès (1920–1946) es van configurar les institucions modernes de l'Estat sirí. Després de la independència (1946), el país va viure dècades d'inestabilitat i cops d'estat fins a l'ascens del partit Baas (1963). La derrota de 1967 i l'ocupació israeliana del Golan van marcar la seva política exterior. A partir de 1970, Hafez al-Assad va establir un **règim centralitzat i autoritari**, mantingut pel seu fill Bashar des del 2000, amb reformes econòmiques limitades però sense canvis de fons en l'estructura política i de poder.

La **diversitat ètnica i lingüística** caracteritzava el país abans del conflicte. La majoria de la població era àrab i parlava l'àrab sirí com a llengua oficial, però coexistien comunitats kurdes al nord-est i nord-oest, parlants d'armeni, assiri i circassià, així com turcmans i petits

grups de parladors d'arameu modern a pobles històrics prop de Damasc. L'anglès i el francès eren àmpliament utilitzats en l'educació i en entorns professionals.

La **dimensió religiosa** era igualment **plural**. Aproximadament un 74% era musulmana sunnita, convivia alauites, ismaïlites, xiïtes duodecimans, drusos i nombroses esglésies cristianes com la greco-ortodoxa, armènia apostòlica, catòlica melkita i altres comunitats. Aquesta diversitat coexistia en un marc

Figura 78. Vista panoràmica del teatre romà de Palmira. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=11304940>

institucional que, tot i garantir formalment la igualtat, reproduïa desigualtats socioeconòmiques i polítiques entre comunitats.

Pel que fa a l'economia, era un país de renda mitjana amb una **base productiva variada**. L'agricultura ocupava al voltant d'una quarta part de la força laboral i aportava una fracció rellevant de les exportacions. El sector petrolier era vital per l'exportació principalment a Europa. El PIB per càpita nominal se

Figura 79. Teatre Bosra. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=99359212>

situava entorn dels 2.700–3.000 dòlars el 2010, amb una taxa de creixement anual mitjana superior al 4% en la dècada anterior. No obstant això, l'atur juvenil i les desigualtats regionals eren creixents i l'economia depenia de subvencions en combustible i alimentació que pressionaven les finances públiques.

L'esperança de vida abans del conflicte era d'uns 70 anys i les **taxes d'alfabetització d'adults superaven el 75%**. El sistema educatiu garantia l'escolarització i uns nivells creixents d'accés a secundària i universitat.

El **patrimoni cultural i natural** siri era d'una riquesa excepcional. Abans de 2011, sis localitzacions eren Patrimoni Mundial de la UNESCO i evidenciaven la continuïtat històrica de civilitzacions i la complexitat de les formes urbanes i arquitectòniques de la regió. La natura aportava també diversitat amb la conca mediterrània amb boscos i conreus, els altiplans

esteparis, els rius i els paisatges desèrtics del sud-est. Tot plegat constituïa una base per a un turisme cultural i natural que, a finals de la dècada del 2000, atreïa centenars de milers de visitants anuals.

CONFLICTE BÈ-LIC

DE LA PROTESTA A LA MILITARITZACIÓ

Actualment Síria és una de les **majors emergències humanitàries** del sistema multilateral degut a una crisi prolongada que combina una guerra encara no resolta, una economia devastada i una erosió profunda de serveis públics essencials. Segons l'Oficina de Coordinació d'Assumptes Humanitaris (OCHA), 16,5 milions de persones necessiten assistència i protecció, situant el país al capdavant de les operacions prioritàries del sistema de Nacions Unides. (99) (100)

La **degradació sostinguda** de les condicions de vida i d'un espai socioeconòmic, on la precarietat la inseguretat alimentària i la insuficiència de serveis de salut i aigua, s'ha fet crònica. El panorama es veu agreujat per la fi de l'assistència alimentària general del Programa Mundial d'Aliments (PMA) a començament de 2024, conseqüència de l'escassetat de finançament, que ha obligat a reduir cobertura i a focalitzar estrictament l'ajuda. Tot plegat es desenvolupa mentre persisteixen constriccions d'accés i logística humanitària. (101)

Figura 80. Un mural artístic que expressa les aspiracions de llibertat del poble sirí, situat al nord de la ciutat de Salqin, al nord d'Idlib, en una zona sota la protecció de les forces turques amigues del poble sirí. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=91655511>

L'estat sirí va arribar el 2011, l'inici del conflicte, amb un model autoritari tensat per desigualtats, problemes agraris i una legitimitat política debilitada. Les vulnerabilitats rurals i gestió hídrica deficient van empitjorar la situació ja que la sequera del 2006–2010 va afeblir el sector agrari i va provocar migracions internes. Tanmateix, **no és causa única** del conflicte sinó que va actuar com a amplificador de tensions preexistents. (102)

Les protestes que exigien reformes polítiques es van iniciar la primavera del 2011, però la repressió va fer que el moviment derivés en insurgència armada i ràpida fragmentació d'actors. Cap a finals de 2012, la guerra tenia implicacions externes creixents i a partir de 2013 va ad-

quirir un caràcter clarament internacionalitzat. (103)

El govern va consolidar el suport d'Iran i d'Hezbollah, pilars militars crucials en fronts estratègics; actors del Golf i Turquia intensificaren el suport a grups opositors i, sobretot, la irrupció del grup ISIS a partir del 2014 va alterar completament l'equació. Aquest grup va aprofitar el buit de poder a l'est de Síria i al nord de l'Iraq per construir un control territorial sense precedents en aquell moment, fet que va desencadenar la formació d'una coalició internacional liderada pels Estats Units dedicada exclusivament a frenar-ne l'expansió. En paral·lel, Turquia impulsava les seves pròpies operacions per limitar l'afirmació de les milícies kurdes al llarg de la frontera i Israel intensificava els atacs aeris dirigits a frenar la consolidació de la presència iraniana a Síria. (104)

L'any 2015 marcà un punt d'inflexió. La intervenció militar de Rússia, que arribà en suport directe del govern sirí, va modificar bruscament l'equilibri al camp de batalla. Operacions combinades entre Damasc, Moscou, Teheran i Hezbollah van permetre recuperar posicions clau com Alep i altres enclavaments rebels al centre i oest del país. Aquest avanç es va consolidar a través d'una estratègia que combinava ofensives intenses amb acords locals de rendició i evacuació. Mentrestant, al nord-est, les Forces Democràtiques Sirianes, amb suport de la coalició

internacional, trencaven i finalment derrotaven el control territorial d'ISIS entre 2017 i 2019.

Després d'aquests anys de canvis dramàtics, el mapa siríà va entrar en una fase d'estabilitat tensa perquè el govern controlava la major part del país més poblat i polític, però el nord-oest era sota influència turca a través de faccions oposidores reorganitzades; el nord-est era administrat per les estructures político-militars kurdo-àrabs de les SDF; i diverses àrees desèrtiques seguien sent escenari d'activitat insurgent residual.

Aquesta estabilitat precària no va portar, però, a un avenç diplomàtic significatiu. Tot i que la Resolució 2254 del Consell de Seguretat de l'ONU havia fixat ja el 2015 un marc per a una transició política, els intents de convertir aquesta arquitectura en resultats concrets es van encallar. Les sessions del Comitè Constitucional siríà, iniciades el 2019, van avançar lentament fins a estancar-se per disputes de fons i càlculs geopolítics més amplis. L'ONU va estimar 306.887 morts civils entre 2011 i 2021, sense comptabilitzar mortalitat indirecta.

Entre 2019 i 2023, Síria es va moure en aquesta mena d'immobilisme estratègic: línies de front relativament estables, episodis d'escalada puntual, bombardejos selectius d'Israel contra interessos iranians i un joc de poder entre Rússia, Turquia i els Estats Units que man-

tenia la fragmentació territorial. Al mateix temps, el govern siríà recuperava reconeixement diplomàtic en determinats fòrums regionals, tot i que sense traduir aquesta reobertura en un procés de pau efectiu. (105)

A partir de 2024, alguns senyals suggerien moviments polítics interns i una possible entrada en una fase de transició. Informes periodístics i humanitaris coincidien a descriure incerteses sobre la reconfiguració institucional i sobre la capacitat real del govern d'imposar un control efectiu i sostenible a escala estatal. Malgrat aquests indicis, res no apunta encara a una solució imminent. El país continua travessat per interessos externs contradictoris a causa que Turquia manté la seva presència al nord i utilitza la seva influència sobre grups opositors; els Estats Units romanen al nord-est enfocats en l'estabilitat post-ISIS; Israel segueix actuant contra la influència iraniana; i Rússia combina suport militar i marges diplomàtics per preservar la seva posició estratègica. Damasc, per la seva banda, intenta projectar normalitat i recuperar legitimitat, però amb una governança limitada i un context territorial encara compartimentat.

Aquesta trajectòria històrica que va des de la protesta a la militarització, de la guerra fragmentada a la internacionalització i, més recentment, a una fase de transició complexa, explica el desfasament entre necessitats i recursos i la fragilitat de qualsevol millora puntual. En

Figura 81. Temps de camp de refugiats, grup d'infants caminant. Extret de <https://www.milwaukeejewish.org/>

termes d'indicadors, OCHA manté la xifra de 16,5 milions de persones en necessitat el 2025 (106) i es comptabilitzen, a data desembre de 2025, 3.898.684 refugiats sirians, principalment a Turquia, altament condicionats per seguretat, habitatge, documentació i serveis. (107)

En conjunt, el conflicte sirianès és la història d'una **protesta transformada en guerra oberta**, d'una guerra convertida en tauler geopolític, i d'un tauler que, un cop estabilitzat, continua sense un camí clar cap a una solució política integral. Tot i que alguns moviments recents apunten a possibles reconfiguracions, el procés continua condicionat per rivalitats regionals, presència militar estrangera i un dèficit profund de confiança entre actors sirians. El resultat és un país on la violència ja no és tan intensa com en els anys centrals de la guerra, però on les estructures polítiques, territorials i militars que la van alimentar continuen lluny de quedar resoltes.

IMPACTE HUMÀ

Una crisi que combina violència persistent, col·lapse socioeconòmic, degradació ambiental i retrocés de serveis essencials. Amb **més de dos terços de la població en necessitat d'assistència humanitària**, els danys acumulats sobre el teixit social i institucional dificulten qualsevol represa normalitzada de la vida quotidiana. La persistència d'hostilitats localitzades al nord i sud, l'empitjorament de la pobresa, la inflació i l'erosió dels sistemes d'aigua, salut i educació han consolidat un escenari d'emergència crònica que desborda la capacitat de resposta del país i dels actors humanitaris. (108)

La **mobilitat forçada** continua essent el tret definitori de la crisi siriana. Dins del país, els desplaçaments s'han mantingut de forma intermitent, amb episo-

dis d'escalada que expulsen famílies de les seves llars i multipliquen les necessitats d'allotjament, protecció i mitjans de subsistència. Es tracta d'un dels majors exilis contemporanis, amb implicacions humanes, legals i de cohesió social tant per a les comunitats d'acollida com per a les famílies sirianes, que encadenen anys d'incertesa i vulnerabilitat

La **inseguretat alimentària** s'ha intensificat a causa del col·lapse econòmic, l'escalada de preus, la sequera i les restriccions de finançament humanitari. El Programa Mundial d'Aliments (WFP) estima **9,1 milions de persones en inseguretat alimentària** (109). Aquest viratge és un reflex de la contraemergència financera que viu el sistema humanitari global i que, a Síria, ha comportat un descens de gairebé el 80% de la cobertura respecte de 2023, amb conseqüències directes sobre nutrició, salut i estratègies de supervivència (endeutament, reducció d'àpats, venda d'actius, treball infantil).

L'**impacte sobre la salut** és profund i acumulatiu. La combinació d'atacs contra instal·lacions i personal sanitari, la manca de recursos i l'èxode de professionals ha deixat un sistema fràgil i desigual. Physicians for Human Rights (PHR) documenta, de forma sistemàtica, milers d'atacs i la destrucció d'infraestructures clau des de 2011 (110). Les malalties transmissibles són un agreujant de la situació. La reaparició

del còlera (2022–2023) amb prop de 190.000 casos sospitosos reportats a tot el país i més d'un centenar de defuncions il·lustra la relació estreta entre danys d'infraestructura, interrupció de serveis i **risc epidèmic**. Informes apunten l'afectació específica dels camps i assentaments de desplaçats, on s'han comptabilitzat desenes de milers de casos i morts associades per diarrea aquosa aguda. En aquest context, les carències de cloració, els talls d'energia, la contaminació d'aqüífers i la sequera multipliquen l'exposició de la població a brots recurrents. (111)

Figura 82. Una vista de primer pla del camp de refugiats sirians de Za'atari a Jordània des d'un helicòpter que transportava el secretari d'Estat dels Estats Units, John Kerry, i el ministre d'Afers Exteriors jordà, Nasser Judeh. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=27504278>

El sector de l'**aigua, sanejament i higiene (WASH)** il·lustra bé la correlació entre dany, pobresa i salut.

L'IFRC alerta d'un escenari de sequera sense precedents en 36 anys, amb impacte sobre agricultura, ramaderia i abastiment urbà; el Panorama Humanitari Global 2025 ja indicava que el 15% de dèficit de pluja de 2023 restringia l'accés a l'aigua de 8,5 milions de residents, amplificant la inseguretat alimentària, la desnutrició i les malalties d'origen hídric. (112)

Els infants i adolescents pateixen de manera desproporcionada els efectes de la crisi. UNICEF senyala que gairebé la **meitat de la població és fora del sistema escolar o en risc d'abandonament**. La pobresa, el desplaçament i la inseguretat afavoreixen **explotació laboral, matrimoni infantil i altres pràctiques nocives**. El tancament o dany d'escoles, l'ús d'aules com a refugis i la manca de docents i materials deterioren les trajectòries educatives i psicosocials, especialment per a infants amb discapacitats i llars monoparentals. (113)

La **falta de finançament sostingut** limita l'abast de serveis essencials (vacunació, nutrició, salut sexual i reproductiva, suport psicosocial), provocant racionaments i costos humans tangibles, com malnutrició maternoinfantil i retards en immunització.

L'**educació**, com a víctima estructural, mostra que més de **2,4 milions d'infants estan fora de l'escola** i més d'un milió en risc, amb escoles destruïdes o reconvertides en refugis. La pèrdua d'aprenentat-

Figura 83. Infants al davant d'un camp de tendes.
Extret de <https://accioncontraelhambre.org>

ge, entorns insegurs i falta de recursos augmenta els riscos de treball infantil, matrimonis precoços i reclutament per actors armats, compromentent el futur d'una generació i la reconstrucció del país. (114)

Els **residus explosius de guerra i la contaminació** per munició constitueixen avui una de les amenaces civils més tangibles. UNMAS (de l'anglès United Nations Mine Action Service) situa Síria entre els tres països amb més víctimes per artefactes explosius des de 2020 i assenyala que la densitat de contaminació impedeix l'accés segur a serveis, cultius i mercats (115). Handicap International calcula que entre 100.000 i 300.000 artefactes sense detonar podrien romandre al territori i que més de 15 milions de persones viuen exposades (116). La presència d'artefactes al voltant d'habitatges, escoles, carreteres i camps de conreu converteix la quotidianitat en una coreografia de risc i condiona la restitució de mitjans de vida.

A tot plegat s'hi afegeix l'efecte acumulatiu de desastres com els **terratrèmols** de febrer de 2023, que van deixar 8.476 morts a Síria i van destruir habitatges i infraestructures clau en zones ja devastades. El ritme lent de reconstrucció, les mancances d'allotjament i els buits de finançament, amb famílies obligades a viure en tendes o edificis inestables, empitjoren la situació.

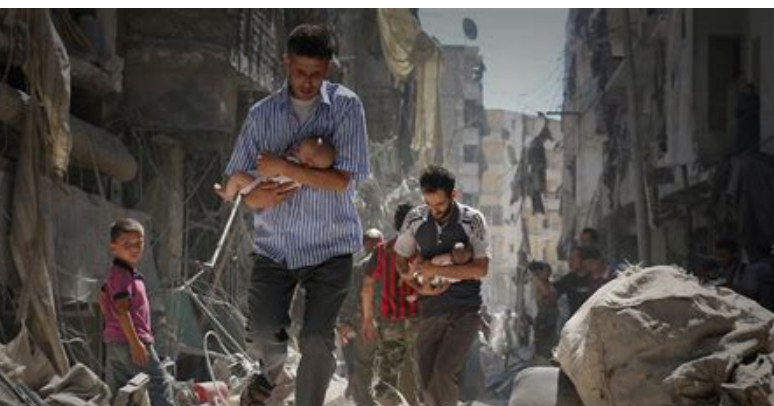

Figura 84. Home portant un nadó enmig de runes i destrucció urbana. Extret de elcorreo.com/sociedad/tiempo-pasado-peor-20171030153316-nt.html

Els **nivells de pobresa** són generalitzats, amb llars que dediquen la major part dels ingressos a alimentació, energia i transport en un context d'hiperinflació; un 27% de la població es troba en pobresa extrema. En retornar a zones d'origen, moltes famílies troben mercats laborals informals, serveis bàsics disfuncionals i infraestructures minades o contaminades, factors que debiliten qualsevol sostre mínim d'estabilitat. (117)

L'**agricultura**, que funcionava com a columna vertebral de moltes economies domèstiques, s'ha vist afectada per la sequera, la salinització, el cost del combustible i la contaminació per explosius. La impossibilitat d'accedir a camps, canals o mercats sense risc, sumada a xocs de preus i devaluacions, deixa pagesos i temporers sense marge per reconstituir estalvis o reinvertir. En àrees urbanes, la **desindustrialització** i el tancament de petites empreses han expulsat mà d'obra cap a la informalitat, amb feines precàries i absència de protecció social. Sense xarxes de seguretat, qualsevol despesa extraordinària (medicació, reparació d'habitatge, escolarització) es converteix en endeutament i reducció d'alimentació de la llar. (117)

Aquesta deterioració sostinguda té també una dimensió de salut mental. L'estrès posttraumàtic, el dol no resolt i les lesions invisibles de la guerra es manifesten en una demanda creixent de suport psicossocial que, tanmateix, xoca amb l'escassetat de professionals i l'estigma (118). Els informes recents d'UNHCR ressalten l'augment d'atencions clíniques per **trastorns mentals** i l'efecte de la reducció de finançament en les activitats comunitàries, just quan més falta fan. Les seqüeles psicològiques afecten de manera especial infants i adolescents, amb regressions, dificultats d'aprenentatge i símptomes d'ansietat persistents. (119)

CRIMS DE GUERRA

- **Bombardejos indiscriminats i armes prohibides:** l'ús sistemàtic de bombes de barril i altres mitjans indiscriminats contra àrees poblades per part de forces governamentals i aliades, en contravenció dels principis de distinció i proporcionalitat (120). De forma separada, l'Organització per a la Prohibició de les Armes Químiques ha atribuït responsabilitat a l'Aviació Àrab Siriana en incidents concrets d'ús d'agents tòxics. Helicòpters sirians van deixar caure cilindres de clor i sarin a Duma i Ltamenah. (121)
- **Assetjaments i la fam com a mètode de guerra:** l'Alt Comissionat dels Drets Humans ha documentat a l'estudi "Encircle, starve, surrender, evacuate" bloquejos d'ajuda, restriccions de moviments i atacs a infraestructures per "forçar rendicions" i desplaçaments forçosos. (122)
- **Atacs contra l'assistència sanitària:** L'OMS ja advertia el 2018 que Síria concentrava un percentatge molt elevat dels atacs documentats globalment; anàlisis posteriors recullen centenars d'incidents. Malgrat la Resolució 2286 (2016) del Consell de Seguretat, que condemna explícitament aquestes violacions, la impunitat persisteix. (123) (124)
- **Detenció arbitrària, tortura i desaparicions:** La detenció arbitrària, la tortura sistemàtica i les desaparicions forçades constitueixen un eix central dels crims documentats. La Comissió d'Investigació ha dedicat informes monogràfics a la detenció, mentre que Amnistia Internacional va documentar execucions massives i una "política d'extermini" a la presó de Saydnaya. Les fotografies filtrades corroboren la mort sota custòdia en condicions inhumanes. (125)
- **Violència sexual i de gènere:** des de 2011 ha estat atribuïda a forces governamentals i milícies associades, i també present en altres actors. (126) UNFPA i el Grup de Treball de GBV del mecanisme Whole of Syria alerten d'un augment de matrimonis d'infants, violència domèstica, explotació i riscos de seguretat en trajectes per recollir aigua o llenya, així com de barreres per accedir a serveis especialitzats. (127)
- **Actors no estatals i forces estrangeres:** Grups armats no estatals, com l'autodenominat Estat Islàmic (EI), Hay'at Tahrir al-Sham (HTS) o faccions integrades a l'Exèrcit Nacional Sirià (SNA) recolzat per Turquia, també han comès crims. L'EI va perpetrar execucions sumàries, atemptats indiscriminats, preses d'ostat-

ges i altres atrocitats contra civils. HTS i altres grups han estat assenyalats per detencions arbitràries i tortura, incloent-hi persecució d'activistes i periodistes. (128)

- **Protecció dels infants i reclutament:** assassinats i mutilacions, reclutament i ús d'infants, i atacs a escoles i hospitals. Els informes anuals assenyalen la persistència del reclutament per múltiples actors i la denegació d'accés humanitari. El reclutament i ús d'infants menors de 15 anys és un crim de guerra. (129)
- **Atacs a infraestructures i personal sanitari:** entre el 2011 i 2022 es van registrar més de 600 atacs verificats contra instal·lacions mèdiques i la mort de prop de 1.000 professionals de la salut, amb una responsabilitat predominant atribuïda a les forces governamentals i als seus aliats. Milers de metges, infermers i tècnics han fugit del país per la inseguretat i la pressió política, generant un èxode de competències que agreuja encara més la manca de recursos humans. Aquells que han romàs a Síria sovint treballen sota risc constant, amb jornades prolongades i sense materials adequats.

Figura 85. El gener de 2014, l'UNRWA va poder completar la seva primera distribució humanitària a Yarmouk, Síria, després de gairebé sis mesos de setge. Milers de refugiats desesperats van fer cua al carrer principal destruït amb l'esperança de rebre una ració d'aliments. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=166703859>

Figura 86. Les Forces de la Coalició disparen projectils d'il·luminació de 120 mm utilitzant un sistema de protecció de morter avançat XM905 des d'una base de foc a la regió d'al-Shadaddi, Síria. Extret de <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=139602553>

Figura 87. Soldats passen per davant d'edificis danyats al camp palestí de Yar sc. Extret de <https://www.voanews.com/a/may-22-2018-day-in-photos/4405214.html>

Figura 88. Cases en ruïnes sota el setge del règim d'Assad a Ghouta, Síria. Extret de <https://www.middleeastmonitor.com/20180601-3m-homes-destroyed-in-syria-war/>

Bibliografia

1. Encyclopedia Britannica. (2025). *Sudan*. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/place/Sudan>
2. NASA Earth Observatory. (2025). *Sudan – geographic and environmental data*. NASA Earth Observatory. <https://science.nasa.gov/earth/earth-observatory/khartoum-sudan-5514/>
3. Central Intelligence Agency. (2025). *The World Factbook: Sudan*. Central Intelligence Agency. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/sudan/>
4. Le Poidevin, O. (2025). *Funding cuts drive Sudan's children to the brink of irreversible harm, UNICEF says*. Reuters. <https://www.reuters.com/business/healthcare-pharmaceuticals/funding-cuts-drive-sudans-children-brink-irreversible-harm-unicef-says-2025-08-05>
5. Insecurity Insight. (2025). *Attacks on Health Care in Sudan, 11–24 June 2025*. <https://insecurityinsight.org/wp-content/uploads/2025/06/57.-11-24-June-2025-Attacks-on-Health-Care-in-Sudan.pdf>
6. Niarchos, N. (2025). *Escape from Khartoum: A family of nine's desperate attempt to find safety in Sudan*. The New Yorker. <https://www.newyorker.com/magazine/2025/05/26/escape-from-khartoum>
7. Human Rights Watch. (2024). *"The Massalit Will Not Come Home": Ethnic Cleansing and Crimes Against Humanity in El Geneina, West Darfur, Sudan*. <https://www.hrw.org/report/2024/05/09/massalit-will-not-come-home/ethnic-cleansing-and-crimes-against-humanity-el>
8. Associated Press. (2025). *Besieged city in Sudan has become "an epicentre of child suffering," UNICEF warns*. AP News. <https://www.apnews.com/article/sudan-war-military-rsf-darfur-el-fasher-alfa65cfd28c716a625bd4687c84eec6>
9. Human Rights Watch. (2025). *Sudan: Armed Forces airstrikes in South Darfur*. HRW. <https://www.hrw.org/news/2025/06/04/sudan-armed-forces-airstrikes-south-darfur>
10. Amnesty International. (2025). *"They Raped All of Us": Sexual Violence Against Women and Girls in Sudan*. <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2025/04/AFR5492012025ENGLISH.pdf>
11. Mukundu, R. (2025). *Silence kills: The state of media in war-torn Sudan*. International Media Support. <https://www.mediasupport.org/blogpost/silence-kills-the-state-of-media-in-war-torn-sudan/>
12. UNESCO. (2025). *Despite the dire circumstances, journalists in Sudan continue their work with remarkable resilience*. UNESCO. <https://www.unesco.org/en/articles/despite-dire-circumstances-journalists-sudan-continue-their-work-remarkable-resilience>
13. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. (2025). *Humanitarian Situation Update #315. Gaza Strip*. <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-315-gaza-strip>
14. UNICEF. (2025). *Famine confirmed for first time in Gaza*. UNICEF. <https://www.unicef.org/press-releases/famine-confirmed-first-time-gaza>
15. IPC. (2025). *Countries in Focus – Issue 134*. IPC. <https://www.ipcinfo.org/ipcinfo-website/countries-in-focus-archive/issue-134/en/>
16. Reuters. (2024). *Major events during 100 days war between Israel, Hamas*. Reuters. <https://www.reuters.com/world/middle-east/major-events-during-100-days-war-between-israel-hamas-2024-01-14/>

17. Reuters. (2025). *Major moments in the IsraelGaza war*. Reuters. <https://www.reuters.com/world/middle-east/major-moments-israel-gaza-war-2025-01-15/>
18. Reuters. (2024). *Major events during war Gaza*. Reuters. <https://www.reuters.com/world/middle-east/major-events-during-war-gaza-2024-02-27/>
19. Council on Foreign Relations. (2025). *Israeli-Palestinian Conflict Timeline*. CFR Education. <https://education.cfr.org/learn/timeline/israeli-palestinian-conflict-timeline>
20. Cheeseman, A., Parker, C., & Mahfouz, H. F. (2025). *Famine confirmed in Gaza region, expected to expand, global body says*. The Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/world/2025/08/22/gaza-city-famine-ipc/>
21. Reuters. (2025). *Israel calls up tens of thousands of reservists before new Gaza offensive*. Reuters. <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-calls-up-tens-thousands-reservists-before-new-gaza-offensive-2025-08-20/>
22. The Guardian. (2025). *Hundreds of senior diplomats call for EU to take urgent action over Gaza crisis – as it happened*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/live/2025/aug/26/israel-gaza-protest-hostage-war-hospital-benjamin-netanyahu-latest-live-news-updates>
23. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. (2025). *Humanitarian Situation Update #315 | Gaza Strip*. OCHA. <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-315-gaza-strip>
24. United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East. (2025). *UNRWA Situation Report #184 on the humanitarian crisis in the Gaza Strip and the West Bank, including East Jerusalem*. <https://www.un.org/unispal/document/unrwa-sitrep-184-15aug25/>
25. UNOSAT. (2025). *Gaza Strip Comprehensive Damage Assessment*. UNOSAT. <https://www.unosat.org/products/4165>
26. World Food Programme (WFP). (2025). *Famine confirmed for first time in Gaza*. <https://www.wfp.org/news/famine-confirmed-first-time-gaza>
27. UNICEF. (2025). *More than 5,000 children diagnosed with malnutrition in the Gaza Strip in May*. UNICEF. <https://www.unicef.org/press-releases/more-5000-children-diagnosed-malnutrition-gaza-strip-may>
28. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. (2025). *Gaza Humanitarian Response Update. 20 July – 2 August 2025*. <https://www.ochaopt.org/content/gaza-humanitarian-response-update-20-july-2-august-2025>
29. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. (2025). *Gaza Humanitarian Response Update | 20 July – 2 August 2025*. <https://www.ochaopt.org/content/gaza-humanitarian-response-update-20-july-2-august-2025>
30. UNRWA. (2025). *UNRWA Situation Report #184 on the Humanitarian Crisis in the Gaza Strip and the West Bank, including East Jerusalem*. UNRWA. <https://www.unrwa.org/resources/reports/unrwa-situation-report-184-situation-gaza-strip-and-west-bank-including-east-jerusalem>
31. United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East. (2025). *Verification of damages to schools based on proximity to damaged sites – Gaza, Occupied Palestinian Territory, Update #10, July 2025*. <https://www.un.org/unispal/document/verification-of-damages-to-schools-gaza-10-july-2025/>
32. UNICEF. (2025). *State of Palestine Humanitarian Situation Report No. 40 (1 January–30 June 2025)*. <https://www.unicef.org/media/172691/file/State-of-Palestine-Humanitarian-SitRep-No-40%2C-30-June-2025.pdf>
33. UNFPA. (2025). *GenderBased Violence (GBV) Snapshot: Gaza, December 2024–March 2025*. UNFPA. <https://palestine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/2025-04/GBV-Snapshot-2025-Final.pdf>

34. Office of the High Commissioner for Human Rights. (2025). *Percentage of persons with disabilities in Gaza has increased because of excessive use of force, State of Palestine tells Committee on Rights of Persons with Disabilities*. UN Geneva. <https://www.un.org/unispal/document/convention-personswithdisabilities-15aug25/>
35. United Nations Human Rights Council. (2024). *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and Israel (A/HRC/56/26)*. <https://www.un.org/unispal/document/coi-report-a-hrc-56-26-27may24/>
36. Reuters. (2024). *Dozens killed waiting for aid in Gaza, overall death toll passes 30,000*. Reuters. <https://www.reuters.com/world/middle-east/dozens-killed-gaza-aid-queue-overall-death-toll-passes-30000-2024-02-29/>
37. Reuters. (2025). *Hamas says it will allow aid, hostages if Israel halts airstrikes; opens permanent corridor*. Reuters. <https://www.reuters.com/world/middle-east/hamas-says-it-will-allow-aid-hostages-if-israel-halts-airstrikes-opens-permanent-2025-08-04/>
38. World Food Programme. (2025). *WFP food trucks keep moving inside Gaza as hunger deepens and restrictions persist*. WFP. <https://www.wfp.org/news/wfp-food-trucks-keep-moving-inside-gaza-hunger-deepens-and-restrictions-persist>
39. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. (2025). *Humanitarian Situation Update #311. Gaza Strip*. <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-311-gaza-strip>
40. Committee to Protect Journalists. (2025). *At least 5 Gazan journalists killed in Israeli strikes on Nasser Hospital*. CPJ. <https://cpj.org/2025/08/at-least-5-gazan-journalists-killed-in-israeli-strike-on-nasser-hospital/>
41. Sands, L., & Pietsch, B. (2023). *Communication blackouts are sweeping Gaza. Here's what to know*. The Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/world/2023/11/06/gaza-internet-communications-blackout-explainer/>
42. Reporters Without Borders. (2024). *One year in Gaza: how Israel orchestrated a media blackout on a region at war*. RSF. <https://rsf.org/en/one-year-gaza-how-israel-orchestrated-media-blackout-region-war>
43. Encyclopaedia Britannica. (2025). *Tihāmat al-Yaman*. Encyclopaedia Britannica. <https://www.britannica.com/place/Tihamat-al-Yaman>
44. UNESCO World Heritage Centre. (2025). *Old City of Sana'a*. <https://whc.unesco.org/en/list/385/>
45. Pew Research Center. (2009). *Estimated Percentage Range of Shia by Country (Mapping the Global Muslim Population)*. <https://www.pewresearch.org/religion/wp-content/uploads/sites/7/2009/10/Shiarange.pdf>
46. World Bank. (2014). *Remittances to developing countries: deportations shock migrant workers*. World Bank. <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2014/04/11/remittances-developing-countries-deportations-migrant-workers-wb>
47. United Nations Development Programme. (2019). *Assessing the Impact of War on Development in Yemen*. <https://yemen.un.org/sites/default/files/2019-09/Assessing%20the%20Impact%20of%20War%20on%20Development%20in%20Yemen.pdf>
48. Encyclopaedia Britannica. (2025). *Yemen*. Britannica. <https://www.britannica.com/place/Yemen>
49. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. (2025). *Global Humanitarian Overview 2025 – Yemen country annex*. HumanitarianAction. <https://humanitarianaction.info/document/global-humanitarian-overview-2025/article/yemen-2>

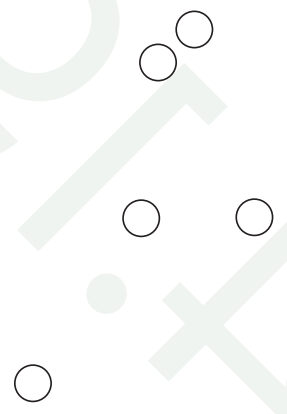
50. U.S. Department of State. (2022). *2021 Country Reports on Human Rights Practices: Yemen*. <https://www.state.gov/reports/2021-country-reports-on-human-rights-practices/yemen/>
51. United Nations. (2018). *Letter dated 20 December 2018 from the Secretary-General addressed to the President of the Security Council (S/2018/1134)*. <https://docs.un.org/en/S/2018/1134>
52. Arab Center Washington DC. (2021). *A timeline of the Yemen crisis, from the 1990s to the present* <https://arabcenter-dc.org/resource/a-timeline-of-the-yemen-crisis-from-the-1990s-to-the-present/>
53. UNMHA. (2018). *Stockholm Agreement*. <https://unmha.unmissions.org/stockholm-agreement>
54. Humanitarian Action. (2024). *Humanitarian Action 2025 Overview*. <https://humanitarianaction.info/overview/2025>
55. AP News. (2025). *Israeli airstrikes hit Yemen's capital targeting Iran-backed Houthis*. <https://apnews.com/article/israel-gaza-yemen-houthi-rebels-fe4e0406f2b04cd3a07fd0b41771a5bb>
56. Blanchard, C. M. (2025). *Yemen: Conflict, Red Sea Attacks, and U.S. Policy* (CRS Product No. IF12581). Congressional Research Service. <https://www.congress.gov/crs-product/IF12581>
57. Council on Foreign Relations. (2025). *Conflict in Yemen and the Red Sea – War in Yemen*. Global Conflict Tracker. <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/war-yemen>
58. United Nations Development Programme. (2021). *Assessing the Impact of War in Yemen: Pathways for Recovery*. <https://files.acquia.undp.org/public/migration/ye/Impact-of-War-Report-3---QR.pdf>
59. World Health Organization (WHO). (2025). *Yemen Health Emergency*. WHO. <https://www.who.int/emergencies/situations/yemen-crisis>
60. UNICEF. (2024). *9 years into the conflict in Yemen, millions of children are malnourished and stunted*. UNICEF <https://www.unicef.org/press-releases/9-years-conflict-yemen-millions-children-are-malnourished-and-stunted>
61. Organització Mundial de la Salut. (s.d.). *Yemen crisis*. Recuperat de <https://www.who.int/emergencies/situations/yemen-crisis>
62. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights. (2021). *UN Group of Eminent International and Regional Experts on Yemen presents its fourth report to the Human Rights Council: A nation abandoned: A call to humanity to end Yemen's suffering*. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2021/09/un-group-eminent-international-and-regional-experts-yemen-presents-its>
63. Human Rights Watch. (2025). *Yemen: Houthis' attacks on cargo ships apparent war crimes*. Human Rights Watch. <https://www.hrw.org/news/2025/07/23/yemen-houthis-attacks-on-cargo-ships-apparent-war-crimes>
64. Armed Conflict Location & Event Data Project. (2019). *How Houthi-planted mines are killing civilians in Yemen*. Armed Conflict Location & Event Data Project <https://acleddata.com/2019/01/30/how-houthi-planted-mines-are-killing-civilians-in-yemen/>
65. Insecurity Insight; Safeguarding Health in Conflict Coalition. (2023, 1 agost). *Yemen: Violence Against Health Care in Conflict 2022*. Insecurity Insight; Safeguarding Health in Conflict Coalition. <https://reliefweb.int/report/yemen/yemen-violence-against-health-care-conflict-2022-enar>
66. The Guardian. (2025). *Saudi border forces accused of killing 'hundreds of Ethiopian migrants'*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/global-development/2025/feb/28/saudi-border-forces-accused-of-killing-hundreds-of-ethiopian-migrants>

67. Amnesty International. (2025). *Yemen*. Amnesty International. <https://www.amnesty.org/en/location/middle-east-and-north-africa/middle-east/yemen/>
68. United Nations. (2025). *Children and armed conflict in Yemen: report of the Secretary-General (S/2025/113)*. United Nations. <https://docs.un.org/en/S/2025/113>
69. Mwatana for Human Rights. (2022). *Violations and Abuses against Civilians during Yemen's Truce*. ReliefWeb / Mwatana. Mwatana for Human Rights. <https://reliefweb.int/report/yemen/violations-and-abuses-against-civilians-during-yemens-truce>
70. Committee to Protect Journalists. (2025). *Yemen*. Committee to Protect Journalist. <https://cpj.org/mideast/yemen>
71. UNHCR. (2025). *Democratic Republic of the Congo*. UNHCR. <https://www.unhcr.org/en-us/democratic-republic-of-the-congo.html>
72. United Nations Security Council. (2025). *Expert reports – Panel of Experts pursuant to resolution 1533 (2004)*. United Nations Security Council. <https://main.un.org/securitycouncil/en/sanctions/1533/panel-of-experts/expert-reports>
73. Office of the Director of National Intelligence. (2022). *ISIS–Democratic Republic of Congo (ISIS–DRC)*. National Counterterrorism Center. https://www.odni.gov/nctc/terrorist_groups/isis_drc.html
74. Human Rights Watch. (2025). *Democratic Republic of Congo*. In *World Report 2025*. Human Rights Watch. <https://www.hrw.org/world-report/2025/country-chapters/democratic-republic-congo>
75. Associated Press. (2025). *UN experts say Rwanda supported rebels in Congo and smuggled minerals at 'unprecedented levels'*. Associated Press. <https://apnews.com/article/rwanda-congo-coltan-rubaya-smuggling-m23-trump-minerals-12d3bc8c8c8144c38c7e497c9928b0bc>
76. Associated Press. (2025). *An attack on a Congolese church killed nearly 40 worshippers. Here's what to know*. Associated Press. <https://apnews.com/article/congo-church-attack-adf-ituri-islamic-state-812cb43f7b2c875a7523e7beec9cd4ba>
77. Amnesty International. (2025). *Democratic Republic of the Congo*. Amnesty International. <https://www.amnesty.org/en/location/africa/east-africa-the-horn-and-great-lakes/democratic-republic-of-the-congo/report-democratic-republic-of-the-congo/>
78. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. (2024). *Humanitarian Action 2025 Overview*. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. <https://humanitarianaction.info/overview/2025>
79. UNHCR. (2025). *Eastern DRC: Displacement Overview [CORE]*. UNHCR. <https://reliefweb.int/report/democratic-republic-congo/eastern-drc-displacement-overview-24-june-2025>
80. UNHCR. (2025). *Democratic Republic of the Congo*. UNHCR. <https://www.unhcr.org/us/where-we-work/countries/democratic-republic-congo>
81. Knowledge for Policy. (2025). *Democratic Republic of the Congo: Acute Food Insecurity Projection Update for January – June 2025*. Knowledge for Policy. <https://www.ipcinfo.org/ipc-country-analysis/details-map/en/c/1159546/>
82. World Health Organization. (2025). *WHO response to challenging cholera outbreak in the Democratic Republic of the Congo*. World Health Organization. <https://www.who.int/news-room/feature-stories/detail/who-response-to-challenging-cholera-outbreak-in-the-democratic-republic-of-the-congo>
83. Médecins Sans Frontières. (2024). *DRC: MSF again calls for urgent water and sanitation response in North Kivu displacement camps*. Médecins Sans Frontières. <https://www.msf.org/drc-msf-again-calls-urgent-water-and-sanitation-response-north-kivu-displacement-camps>

84. ACAPS. (2025). *DRC: cholera outbreak in the Eastern provinces*. ACAPS. [https://www.acaps.org/fileadmin/Data_Product/Main_media/20250806_ACAPS_DRC - Cholera Outbreak in the eastern province.pdf](https://www.acaps.org/fileadmin/Data_Product/Main_media/20250806_ACAPS_DRC_-_Cholera_Outbreak_in_the_eastern_province.pdf)
85. UNICEF. (2025). *Democratic Republic of the Congo Appeal – Humanitarian Action for Children 2025*. UNICEF. <https://www.unicef.org/appeals/drc>
86. United Nations Population Fund. (2025). *Eastern DRC: Rising protection concerns and health risks amidst ongoing conflict* (Situation Report). United Nations Population Fund. https://www.unfpa.org/resources/democratic-republic-congo-situation-report-march-2025?utm_source=chatgpt.com
87. Human Rights Watch. (2025). *DR Congo: M23 mass killings near Virunga National Park*. Human Rights Watch. <https://www.hrw.org/news/2025/08/20/dr-congo-m23-mass-killings-near-virunga-national-park>
88. Office of the High Commissioner for Human Rights. (2025). *Serious human rights concerns as situation in eastern DRC deteriorates further*. Office of the High Commissioner for Human Rights. <https://www.ohchr.org/en/press-briefing-notes/2025/02/serious-human-rights-concerns-situation-eastern-drc-deteriorates>
89. Insecurity Insight; Safeguarding Health in Conflict Coalition. (2025). *Democratic Republic of the Congo: 2024 SHCC Report – Violence Against Health Care in Conflict*. Insecurity Insight; Safeguarding Health in Conflict Coalition. <https://insecurityinsight.org/wp-content/uploads/2025/04/2024-SHCC-DRC.pdf>
90. Humanitarian Outcomes. (2025). *Aid Worker Security Report 2025: Defenceless – Aid worker security amid the humanitarian funding collapse*. Humanitarian Outcomes. https://www.humanitarianoutcomes.org/sites/default/files/2025-08/HO_AWSR_2025.pdf
91. ACAPS. (2025). *Anticipated implications of US stop-work orders and subsequent cuts: Democratic Republic of Congo* (Thematic Report). ACAPS. [https://www.acaps.org/fileadmin/Data_Product/Main_media/20250313_ACAPS Democratic Republic of Congo- Anticipated implications of US stop-work orders and subsequent cuts .pdf](https://www.acaps.org/fileadmin/Data_Product/Main_media/20250313_ACAPS_Democratic_Republic_of_Congo-Anticipated_implications_of_US_stop-work_orders_and_subsequent_cuts_.pdf)
92. UNICEF. (2025). *Democratic Republic of the Congo Humanitarian Situation Report No. 1 (Upsurge in Conflict)*. UNICEF. <https://www.unicef.org/documents/democratic-republic-congo-humanitarian-situation-report-no-1-upsurge-conflict-15-march>
93. ACAPS. (2025). *DRC: Cholera outbreak in the eastern province* (Briefing Note). ACAPS. [https://www.acaps.org/fileadmin/Data_Product/Main_media/20250806_ACAPS_DRC - Cholera Outbreak in the eastern province.pdf](https://www.acaps.org/fileadmin/Data_Product/Main_media/20250806_ACAPS_DRC_-_Cholera_Outbreak_in_the_eastern_province.pdf)
94. UNICEF. (2025). *Democratic Republic of the Congo Humanitarian Situation Report No. 7 (Upsurge in conflict)*. UNICEF. <https://www.unicef.org/documents/democratic-republic-congo-humanitarian-situation-report-no-7-upsurge-conflict-30-june>
95. World Health Organization. (2025). *WHO response to challenging cholera outbreak in the Democratic Republic of the Congo*. WHO. <https://www.who.int/news-room/feature-stories/detail/who-response-to-challenging-cholera-outbreak-in-the-democratic-republic-of-the-congo>
96. Human Rights Watch. (2025). *Damaging Denial of DR Congo's ex-President's media coverage*. Human Rights Watch. <https://www.hrw.org/news/2025/06/10/damaging-denial-dr-congos-ex-presidents-media-coverage>
97. Human Rights Watch. (2025, 10 de juny). *Damaging denial of DR Congo's ex-President's media coverage*. <https://www.hrw.org/news/2025/06/10/damaging-denial-dr-congos-ex-presidents-media-coverage>
98. Nothias, T. (2025). *How not to report on Eastern Congo*. Africa Is a Country. <https://africasacountry.com/2025/03/how-not-to-report-on-eastern-congo/>

99. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. (2025). *Syrian Arab Republic*. OCHA. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs <https://www.unocha.org/syrian-arab-republic>
100. United Nations. (2023). *Security Council press statement on the situation in Sudan (SC/15348)*. Security Council Rejects Two Draft Resolutions Aimed at Renewing Cross-Border Humanitarian Operations in Syria's North-West. United Nations. <https://press.un.org/en/2023/sc15348.doc.htm>
101. World Food Programme. (2025). *Syria emergency*. World Food Programme. World Food Programme. <https://www.wfp.org/emergencies/syria-emergency>
102. Eklund, L., Theisen, O. M., Baumann, M., Forø Tollefsen, A., Kuemmerle, T. & Østergaard Nielsen, J. (2022). *Societal drought vulnerability and the Syrian climate-conflict nexus are better explained by agriculture than meteorology*. *Communications Earth & Environment*, 3 (85). <https://doi.org/10.1038/s43247-022-00405-w>
103. United Nations. (1977). *Human Rights: Its Theory and Practice* (UN Digital Library Record No. 814715). United Nations. <https://digitallibrary.un.org/record/814715>
104. United Nations Security Council. (2015). *Resolution 2254 (2015) on the situation in Syria (S/RES/2254)*. United Nations Security Council. https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_res_2254.pdf
105. United Nations Security Council. (2015). *Resolution 2254 (2015) on the situation in Syria (S/RES/2254)*. https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_res_2254.pdf
106. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. (s.d.). *Syrian Arab Republic*. OCHA. <https://www.unocha.org/syrian-arab-republic>
107. UNHCR. (2025). *Syria situation — data and analysis*. UNHCR. <https://data.unhcr.org/en/situations/syria>
108. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. (s.d.). *Syrian Arab Republic*. OCHA. <https://www.unocha.org/syrian-arab-republic>
109. World Food Programme. (s.d.). *Syria emergency*. WFP. <https://www.wfp.org/emergencies/syria-emergency>
110. Physicians for Human Rights. (2025). *Health under attack: Attacks in Syria*. Physicians for Human Rights. <https://phr.org/issues/health-under-attack/attacks-in-syria/>
111. World Health Organization Regional Office for the Eastern Mediterranean. (2023). *Cholera situation report – Syria*. https://www.emro.who.int/images/stories/syria/Cholera-Sitrep_23_october_2023.pdf
112. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. (2025). *Syrian Arab Republic: Humanitarian response priorities – Water, sanitation and hygiene (WASH)*. HumanitarianAction.info. <https://humanitarianaction.info/plan/1276/document/syrian-arab-republic-humanitarian-response-priorities-january-december-2025/article/39-water-sanitation-and-hygiene-3>
113. UNICEF. (2024). *Peace must prevail for Syria's children*. UNICEF. <https://www.unicef.org/press-releases/peace-must-prevail-syrias-children>
114. World Health Organization. (2024). *WHO flash appeal: Syria emergency response (December 2024–May 2025)*. World Health Organization Regional Office for the Eastern Mediterranean. <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/who-flash-appeal-syria-emergency-response-december-2024-may-2025>
115. United Nations Mine Action Service (UNMAS). (2025). *Syria programme*. <https://www.unmas.org/en/programmes/syria>

116. Humanity & Inclusion. (2025). *Contamination report: Syria*. Humanity & Inclusion. <https://www.humanity-inclusion.org.uk/en/reports/explosive-ordnance-in-syria-2022>
117. International Labour Organization. (2025). *ILO's programme of support (PoS) for Syria*. International Labour Organization. https://www.ilo.org/sites/default/files/2025-06/ILOs%20Programme%20of%20Support%20%28PoS%29%20for%20Syria%20%28130625%29_.pdf
118. World Health Organization. (2025). *Mental health*. WHO Regional Office for the Eastern Mediterranean. WHO. <https://www.emro.who.int/syria/priority-areas/mental-health.html>
119. UNHCR – UN High Commissioner for Refugees. (2025). *Annual report 2024: Mental health and psychosocial support (MHPSS)*. UNHCR. <https://www.unhcr.org/sites/default/files/2025-05/annual-report-mhpss-2024.pdf>
120. Human Rights Watch. (2014). *Syria: Barrage of barrel bombs*. Human Rights Watch. <https://www.hrw.org/news/2014/07/30/syria-barrage-barrel-bombs>
121. Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons. (2023). *OPCW releases third report by the Investigation and Identification Team*. OPCW. <https://www.opcw.org/media-centre/news/2023/01/opcw-releases-third-report-investigation-and-identification-team>
122. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights. (2018). *Sieges as a weapon of war: Encircle, starve, surrender, evacuate. "We leave or we die": Forced displacement under Syria's "reconciliation" agreements*. United Nations Human Rights Council, Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic. https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/HRBodies/HRCouncil/ColSyria/PolicyPaperSieges_29May2018.pdf
123. International Peace Institute. (2022). *Strengthening data on attacks on healthcare*. International Peace Institute. https://www.ipinst.org/wp-content/uploads/2022/11/1120_Strengthening-Data-on-Attacks-on-Healthcare.pdf
124. Ekzayez, A., & Chatham House. (2021). *Attacks on healthcare in Syria: Analysis of incidents and implications*. Chatham House. <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2021-11/2021-11-23-attacks-on-healthcare-in-syria-ekzayez.pdf>
125. Human Rights Watch. (2015). *"If the dead could speak": Mass deaths and torture in Syria's detention facilities*. Human Rights Watch. <https://www.hrw.org/report/2015/12/16/if-dead-could-speak/mass-deaths-and-torture-syrias-detention-facilities>
126. United Nations Human Rights Council. (2022). *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/50/19)*. United Nations. <https://www.globalr2p.org/wp-content/uploads/2022/08/HRC-50-19-Syria.pdf>
127. United Nations Population Fund. (2024). *Overview of gender-based violence in Syria 2024*. UNFPA Arab States Regional Office. <https://arabstates.unfpa.org/en/publications/overview-gender-based-violence-syria-2024>
128. European Union Agency for Asylum. (2023). *Country guidance: Syria*. EUAA. https://www.euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2023-02/2023_Country_Guidance_Syria.pdf
129. United Nations. (2024). *Children and armed conflict: Annual report summary 2023*. United Nations. https://childrenandarmedconflict.un.org/wp-content/uploads/2024/08/2410784_CAAC_AnnualReport_Summary_2023_WEB-23Jul24.pdf

INTERESSOS PER SOBRE DE LES PERSONES:

**La Guerra,
l'atrocitat
que devora
drets**

FI3 Fundació
Infermeres
Barcelona